БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 210 (8430)
СЕНТЯБРИИН 5
ЧЕТВЕРГ
1957 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэ хэрэгтэ анхарал табиха

Хонин ажал — республикымнай мал ажалай эгээн олзо ехэтэй һалбари мүн. Тиимэһээ колхоз, совхоз бүхэн хонидойнгоо тооe түргэнөөр олошоруулха зорилго табяад, тодорхой уялгануудые абаһан байна. Тэрэнэй ёһоор ойрын гурба — дүрбэн жэлэй туршада хонидой тоо: колхозуудта хоёр дахинһаа үлүүгээр, совхозуудта 2,3 дахин нэмээгдэжэ, гол түлэб нарин ба нарибтар нооһотой болохо зэргэтэй.

Эхэ оронойнгоо үмэнэ абаһан энэ социалистическэ уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ гээшэ колхозуудай, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй, бүхы хонишодой нангин хэрэг болоно.

Хонидые ороондо оруулха, искусственна аргаар үрэжүүлхэ хүдэлмэри мүнөө республика дотор түлэг дундаа ябажа байна. Бүхы дээрэнь абажа үзэбэл, колхозууднай хонидоо ороондо табижа хахадлаха тооной болоо. Ехэ-Кударын, Бургалтайн, Темлюйска болон бусад хэдэн МТС-үүдэй харьяата колхозуудта энэ шухала хүдэлмэри дүүрэжэ байнхай.

Гэхэ зуура, зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, тэндэхи зоотехнигүүд хонин ажалаа хүгжөөхэ тухай гоё гоё уялгануудые абажархёод, тэдэнээ дүүргэхын түлөө юушье хэнгүй, миил сагаа үнгэргэнэ. Тусхайлбал, Баргажанай, Цагаан-Усанай, Хүнтэйн, Сэлэнгын МТС-үүдэй харьяата колхозуудта, Хориин, Боргойн Яруунын совхозуудта хонидые ороондо оруулха хүдэлмэри муугаар эмхидхэгдэнхэй. Эдэ МТС-үүдэй харьяата колхозууд, мүн дээрэ дурсагдаһан совхозууд хонидые ороондо табиха, искусственна аргаар үрэжүүлхэ түсэбөө сентябриин 1-нэй байдалаар оройдоо 12—30 процент дүүргэһэн байна.

Сэлэнгын МТС-эй харьяата Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд хонидойнгоо тооe ойрын жэлнүүдтэ хоёр дахин шахуу олошоруулха, тиимын тула хонидоо гол түлэб үбэлэй һарануудта хурьгалуулдаг болохо гэхэ мэтын уялгануудые абаа һэн. Теэд, тэрэнээ мүнөө бодото дээрэнь бэелүүлхэ, хонидоо эрхим үүлтэрэй хусануудай үрөөр, искусственна аргаар үрэжүүлхэ сагтаа тон хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилжэ байна. Һүүлэй мэдээгээр энэ колхоз хонидые үрэжүүлхэ түсэбөө арайхан гэжэ хорёод процент дүүргээд байнхай. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд (түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Н. Галсанов) энэ шухала кампаниие түргэнөөр, һайн шанартайгаар үнгэргэхэ тодорхой хэмжээ абаагүй байһаар. Тэдэнэр 2100 хонидоо бүри декабрь һара соо ороондо оруулха һэдэлгэ гаргаһан байха юм. Эдэ бүгэдые мэдэһэн аад, МТС-эй главна зоотехник нүхэр Фомин саг соонь хэмжээ абаагүй байшоо. Мүн энэ шухала хүдэлмэри эмхитэйгээр ябуулха хэрэгтэ искусственна үрэжүүлгын гүрэнэй станци (эрхилэгшэнь нүхэр Иванов) гүрэнэй племрассадник (директор нүхэр Виноградов) тодорхой туһаламжа үзүүлхын орондо, хусын үрые хэрэгтэй сагтань асарангүй таһалдуулжа, нилээд ехэ һаад ушаруулаа. Иимэрхүү баримтанууд Сэлэнгын МТС-эй харьяата ондоошье колхозуудта үзэгдэнэ.

Тэрээнһээ гадна, зарим колхозуудай, МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэ хэрэг тоонгүй, хонин һүрэг соогоо хусануудые миин табижархёод, һанаа амархан һуужа байдаг. Жэшээнь, Заиграйн аймагай колхозууд ороондо оруулаабди гэһэн хонидойнгоо миил хорёод процентыень искусственна аргаар үрэжүүлһэн байха юм. Иимэ буруу ябадал Баргажанай, Тарбагатайн аймагуудай колхозуудта тохёолдоно.

Гэхэтэй хамта, хонидые искусственна аргаар үрэжүүлгэ олон ушарта шанар муутайгаар, хайша хэрэгээр хэгдэнэ, үрэжүүлгын пунктда ариг сэбэр сахигдадаггүй, зоотехнигүүдэй хиналта һулаар табигдаһан дээрэһээ тэрэниие хэхэ гурим дабагдадаг байна. Энэ асуудалаар Түнхэнэй, Хэжэнгын аймагуудай колхозуудта ехэхэн дутагдалнууд элирүүлэгдэә.

Тиимэһээ, хонидые үрэжүүлхэ хэрэгтэ анхарал ехээр табиха шухала болоод байна. Партиин айкомууд, тэрэнэй инструкторнуудай группанууд, аймгүйсэдкомууд болон МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд энэ шухала кампанида тохёолдоһон дутагдалнуудые дары усадхажа, энэ һарада үрэжүүлгые дүүргэхэ хэмжээ абаха зэргэтэй. Тиихэ зуураа зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй гээгдэнги һанал бодолтой, һэдэлгэтэй эрид тэмсэхэ, хонидые имагтал искусственна аргаар үрэжүүлхэ хэрэгые эмхидхэхэ уялгатай.

МТС-үүд болон совхозуудай директорнууд, тэндэхи главна зоотехнигүүд искусственна үрэжүүлгые зүбөөр үнгэргэхэ хэрэгтэ саг үргэлжэ хиналта табиха, үрэжүүлэгдэхэ хонидые арга бэшэ үдэртөө, хоёр дахин тодорхойлжо, тэдэниие заабол дабхарлан, хоёр удаа үрэжүүлхэ хэмжээ абаха ёһотой.

КОММЮНИКЕ

Августын 28-һаа сентябриин 3 хүрэтэр Сириин делегаци Москвада айлшалаа. Сириин экономико хүгжөөхэ Соведэй Түрүүлэгшэ Хасан Джаббара энэ делегациие толгойлоо.

Энэ турша соо Сириин делегаци гадаадын гүрэнүүдтэй экономическа харилсаа байгуулха СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй Комитедтэй хэлсээ хээ. Түмэр зам болон харгынуудые бариха, газар уһалха түхеэрэлгэ, электростанцинуудые, промышленна болон бусад предприятинуудые бариха, тэрэшэлэн ашагта малтамал бэдэрхэ талаар харилсан хүдэлхэ гэжэ байгша оной августын 6-да абтаһан Советскэ Союз Сири хоёрой Коммюникедэ хараалагдаһан юм. Энэ Коммюникедэ хараалагдаһан зарим асуудалнуудые мүнөө ерэһэн делегаци Советскэ түлөөлэгшэдтэй лаблажа зүбшэһэн байна. Хоёр талын мэргэжэлтэд хэлсээндэ хабаадаа.

Сиридэ ошожо бүхы асуудалнуудаа эсэслэн шиидхээд, экономическа, мүн техническэ талаар харилсаа бэелүүлхэ тухай тусхай Хэлсээндэ гар табиха гэжэ хоёр талынхид шиидхэбэ. Энэ хэрэг бэелүүлхын тулада Советскэ экономическа делегаци һаяар Сири орохо. Арадай ажахын элдэб һалбаринууд тушаа асуудалнуудаар мүнөө боложо байһан хэлсээндэ хабаадаһан мэргэжэлтэд энэ делегацида орохо. Гадаадын гүрэнүүдтэй экономическа харилсаа бэелүүлхэ. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй Комитедэй Түрүүлэгшын Орлогшо П. В. Никитин Советскэ делегациие толгойлхо юм.

Москвада мүнөө болоһон хэлсээн аятай зохид байдалда үнгэржэ, хоёр талын түлөөлэгшэд үгээ хүсэд ойлголсоо.

СИЛОСЭЙ КОМБАЙН БҮХЭНӨӨР ҮДЭР БҮРИ 200 ТОННО СИЛОС ДАРАЯ

Түсэбшьегүй байһаар

Хэжэнгын аймагай Чесаңын МТС-эй харьяата «Заря» колхозойхид (түрүүлэгшэнь нүхэр М. Г. Житихин) силос даралгада хайша хэрэгээр хандана.

Түсэбэй ёһоор эндэ 1820 тонно гэхэ гү, али үнеэн бүридэ 10 тонно, эхэ хонин бүридэ 2 центнер силос дарагдаха байһан аад, сентябриин 1-нэй мэдээгээр оройдоол 500-гаад тонно силос дарагдаад байна.

Тус колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй энэ шухала хэрэгтэ тон хайхарамжагүйгөөр хандаһан дээрэһээнь, мүнөө хүрэтэр силос даралгаар тодорхой түсэб, график табигдаадүй.

— Энэ жэлдэ колхоз хамтадаа хэды тонно силос дарахаар хараалнаб,—гэжэ колхозой түрүүлэгшэ Михаил Гурьянович Житихинһээ асуухада:—Һайса тодорһон юумэн энэ талаар үгыл даа. Юрэдөө магад хамтадаа мянган тонно тухай, үнеэн бүридэ 4—5 тонно хүртэхэ силос дарагдаха юм бэшэ ха гү. Үшөө эхэ хонин бүридэ дарахаар хараалагдаһан силоснай дүүргэгдэхэгүйдэе болоод байна,—гэжэ һанаа амарханаар зугаална.

Силос даралгые июлиин арбаадаар эхилхэ, энэ шухала хэрэгтэ колхознигуудые олоор хабаадуулха аргатай байбашье, энэ талаар хүдэлмэри ябуулагдаагүй. Тиигэжэ июль һарын дүүрэтэр шахуу элдэб шалтагаан дурдажа, силос даралгые хойшолуулһан юм. Арай гэжэ июлиин 27-һоо хоёр автомашина, 7—8 хүн, силосэй нэгэ комбайн силос даралгада ябуулагдахаар гаргагдаа һэн. Силос дараха бригадын бригадираар нүхэр М. А. Авдеев томилогдоһон байгаа.

Гэбэшье, тус бригадынхид бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэнгүй, үглөөгүүр 10—11 часта ажалдаа гараад, үдэшэлэн эртэ гэр гэртээ харишадаг байна. Ямаршье түсэб, график, нормогүйгөөр ажалладаг энэ бригадынхид үдэртөө һайн лэ һаа 50 тонно, зарим үдэрнүүдтэ 25 тонно силос дарадаг.

Силос дарахадаа ногоогоо һайса шэглэн нягтаруулдаггүй, миил силосэйнгээ нүхэ дүүргээд, хоорондоо ехэ забһартайгаар хабтагайнуудые табижа, дээрэһээнь миил шорой хаяжархидаг байна. Иимэ шанар муутайгаар, ёһо дүүргэхын тухайда ажалладагһаань боложо, Заимка гэжэ газарта дарагдаһан 50 тонно силос нэгэ хэды хоноод бурьтажа, гутажа эхилһэн байха юм. Мүн Улзытэ гэжэ газарта дарагдаһан зуугаад тонно силос мүн лэ иимэрхүү түргэн мүрөөр дарагданхай.

Мүн эндэ набшаһата тэжээл бэлдэхэ аргатай аад, юушье хээгүй. Хүдөөгэй ногоогоор, үрмэдэһэ, халаахайгаар силос дарахаар һэн. «Заимка» гэжэ газарта лаб зуун тонно силос даража болохоор байгаа. Теэд колхозой хүтэлбэрилэгшэд энэ мэтые тооногүй. Тиимэһээ үнеэн бүридэ оройдоол 4—5 тонно силос дараха һанаатай байна бшуу.

Малдаа хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл, илангаяа шэмэтэ силос бэлдэхын түлөө «Заря» колхозой хүтэлбэрилэгшэд, нэн түрүүндэ, түрүүлэгшэнь нүхэр Житихин яаралтай хэмжээ абаха ёһотой.

Д. Чимитов.

Түрүү бригадада

Үбһэ хуряалгын бригадын тоо бүридхэгшэ Цыренжап Банзаракцаев үүр сайлганаар яаралтай бодожо, гар нюураа угаамсараа үсэгэлдэр үдэрэйнгөө ажалай дүнгүүдые үбһэшэдэй бодоогүйдэ саарһан дээрэ бэшээд, үлгэхэ гэжэ газаашаа гараба. Тэрэ үедэ бригадирынь тушаалдашаба.

—Дабаа Дондопович юу хэжэ һуунабта,—гэжэ тоо бүридхэгшын асуухада: «Хүбүүд басагадаа һэрюулхэ гэһэн аад, дан эртэ хадань хүлеэжэ һуунаб» гээд, үсэгэлдэрэй дүнгөөр һонирхобо.

—Үсэгэлдэр нормоёо манайхид булта дүүргээ, тиихэдэ гар хажууршад Манэн Садриев, Дамба Цыремпилов, Елена Вамбуева, Лида Чойнжурова гэгшэд үдэрэйнгөө даабариие 120—130 процент дүүргээ, морин косилкашан Аверьян Шагжеев табан гектар сабшаа,—гэжэ тоо бүридхэгшэ мэдээсэнэ.

Иимэрхүүгээр лэ энэ бригадын ажалай үдэр хододоо эхилдэг юм. Тус бригада үбһэндэ ороһонһоо хойшо колхозой правлениин болон партийна бюрогой дамжуулгын Улаан туг алдангүй барижа ябанхай. Бригадын хүнүүд булта мүрысөөндэ хабаадана. Эндэхи залуушуул ажалайнгаа хоорондуур амарха сагаа хүхюунээр үнгэргэдэг, газетэ, ном уншадаг, волейбол наададаг, барилдааншье болоод абадаг.

Наратай һайн үдэрнүүдтэ тогоошон Шагжеевашье, жараяа шахаһан тоо бүридхэгшэ Банзаракцаевшье аса, тармуур барижа, үбһэ һүрилэлсэхэеэ гарадаг заншалтай.

Иигэжэ Кяхтын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой тэжээл бэлэдхэлэй түрүү бригада ниитынгээ малда хүсэд хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхын түлөө шармайн оролдожо байна.

А. Сурмач.

Үдэртөө 200 тонно силос кукурузаар дарана

Мухаршэбэрэй аймагай Хонхолойн МТС-эй харьяата «Искра» колхозой гэшүүд ниитынгээ малда шэмэтэ тэжээл ехээр бэлэдхэхын түлөө шармайн оролсонхой. Мүнөө эндэ кукурузын ногоон эшэ набшаар силос даража байна.

Мунхаан гэжэ газарта кукуруза хуряалгада тусгаар 6 комбайн хүдэлмэрилнэ. Комбайнһаа гараһан кукурузын эшэ набшые 8 автомашина силос дараха газарта таһалгаряагүй зөөдэг. Силос даралгада хамтадаа 100 шахуу хүн ябана. Тиигэжэ үдэр бүри эндэ 170—200 тонно кукурузын шэмэтэ силос дарагдана.

Мүнөө тус колхоз мянга гаран тонно силос дараад байна.

Манай корр.

Колхоз, совхозуудай полинууд дээрэ

Амяарлан хуряалга тоогдоногүй

Зэдын аймагай колхозуудта ороoһо таряанай ургаса муу бэшэ. Теэд тэрэ ургасаяа саг соонь хуряажа абаха хэрэг муугаар эмхидхэгдэнхэй.

Аймагай олонхи колхозуудта амяарлан хуряалгые арбан хоног урид эхилжэ болохо байбашье, тэрэ хэгдээгүй. Жэшээнь, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо 400 гаран гектар таряа августын хорёодоор лафетнэ жаткаар хадамаар байгаа. Энээн тушаа МТС-эй главна агроном нүхэр Кулик тус колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ хэдэ дахин заабари үгэбэшье, амяарлан хуряалга арбаад хоногоор гэдэргэ татагдаһан байха юм.

Мүн иимэрхүү байдал Кировэй, Доржи Банзаровай, Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудта ушарна. Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоздо хуряалга эхилһээр оройдоо 2—3 хоножо байна.

Гэхэтэй хамта, Үшөөтэйн МТС-эй заһабарилһан лафетнэ жатканууд болон комбайнуудынь олон ушарта эбдэржэ, урагшаа биратай ябанагүй. Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлдэг машинистнууд болон комбайнернууд ехэнхи сагаа машинануудаа заһабарилжа үнгэргэдэг юм.

Хуряалгын иимэ ехээр удаараад, ороoһо таряанай гээлтэ хоролтодо орохо болоод байхада аймагай колхозуудта хуряалгын машинанууд һүниндөө хүдэлнэгүй. Олохон колхозой тогууд механизацилагдаагүй, тэндэ ороoһо таряа хатааха, саг соонь сэбэрлэхэ хүдэлмэри аали нобшоор ябуулагдана.

Амяарлан хуряалгые тоонгүй, таряа хуряалгые гэдэргэ татажа байһан хүтэлбэрилэгшэдтэ хэмжээ абажа, лафетнэ жатка болон комбайнуудые үдэр һүнигүй үндэр бүтээсэтэйгээр ашаглахын түлөө партиин Зэдын айком зохихо хэмжээ абаха бээ гэжэ найдагдана.

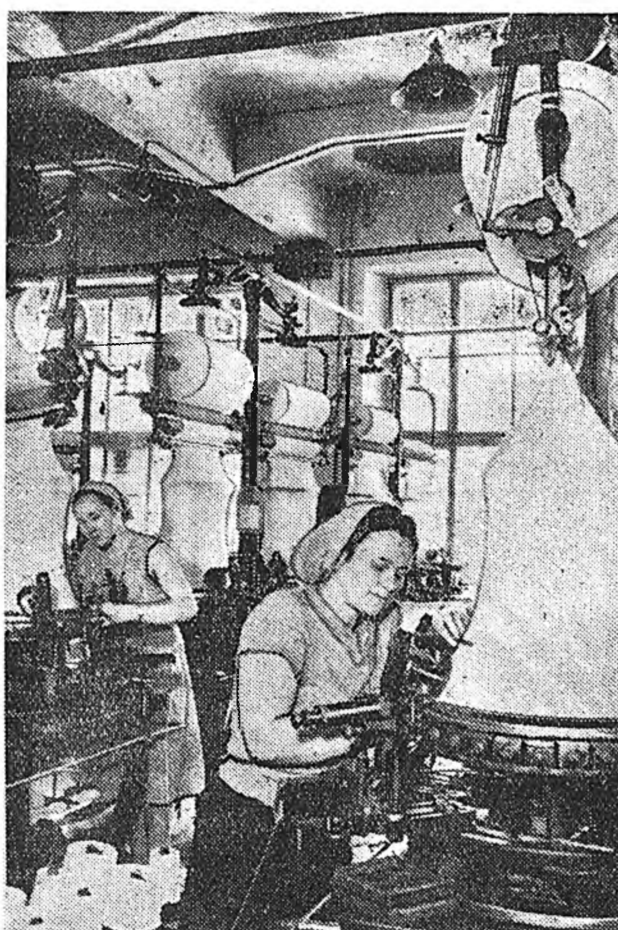
С. Николаев.

Механизаторнуудай мүрысөөн

Гашейн МТС-эй комбайнер Гурьян Ревенский үдэр бүри 35 гектарһаа бага бэшэ таряа лафетнэ жаткаар хадахаб гэжэ уялгаяа үгөөд, тэрээнээ амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Мүнөө энэ машинист үдэртөө 30—35 гектар хадана. Мүн бусад машинистнууд Степан Варфоломеев, Матвей Зоринов, Трофим Иванов, Семен Кравцов болон бусад үдэр соогоо 25—30 гектар хададаг юм.

М. Фалилеев.

Түрэл орон доторнай

Киев. Роза Люксембургын нэрэмжэтэ бүд нэхэлгын фабрикын хүдэлмэрилэгшэд 5 миллион түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур энэ жэлдэ бүтээхэ гэһэн уялга абаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: утаһан ээрэлгэдэ түрүүлжэ шалгарагшад Галина Гурина (баруун гарһаа) Н. П. Исакова хоёр хүдэлжэ байна. ТАСС-эй фотохронико.

Ф. Э. Дзержинскиин шэлэгдэмэл зохёолнууд

Коммунистическэ партиин болон советскэ гүрэнэй элитэ ехэ ажалябуулагша, В. И. Ленинэй үнэн сэхэ шаби, тэрээнтэй удаан сагта сугтаа хүдэлһэн, коммунизмын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэлшэ Феликс Эдмундович Дзержинскиин шэлэгдэмэл зохёолнуудые хоёр томоор политическэ литературын гүрэнэй хэблэл гаргаба. Нэгэдэхи том соо 1897 онһоо эхилэн 1923 он хүрэтэр, хоёрдохи том соо 1924 оной январьһаа 1926 оной июль хүрэтэр үе харуулагдана.

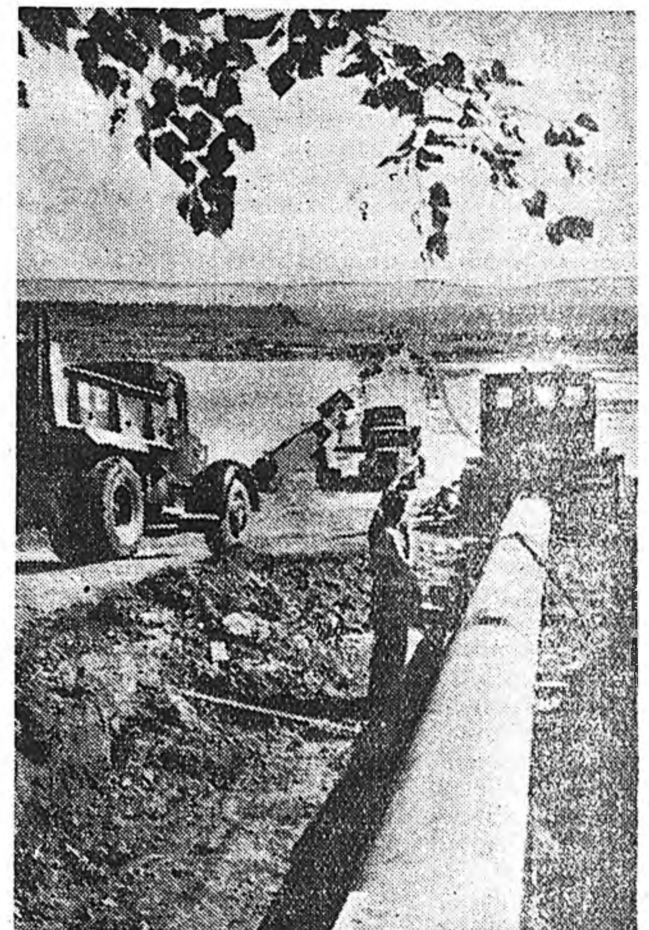
Ф. Э. Дзержинскиин 17 бэшэгынь, тэрэшэлэн 1924 оной августда, 1925 оной декабрьда январьда болон 1926 оной апрельдэ партиин ЦК-гэй Пленум дээрэ хэлэһэн үгэнүүдынь анха түрүүшынхеэ толилогдоо.

(ТАСС).

СССР-эй арадуудай хэлэнэй грамматикын асуудалнуудаар зүблөөн болоо

Һаяхан Уфада СССР-эй арадуудай хэлэнэй грамматикын асуудалнуудаар зүблөөн 4 үдэрэй туршада боложо дүүрээ. Ороной научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудай болон дээдэ һургуулинуудай түлөөлэгшэд—тюркска, угро-финскэ, монгол изагууртанай, индо-европейскэ болон бусад хэлэнүүдээр мэргэжэһэн хүнүүд зүблөөндэ хабаадаа.

(ТАСС).

Эрхүүгэй область. Братска ГЭС-ын барилгашадта халуун хаһа ерэбэ. Тэдэнэр Ангарые хаахын тулада олон мянган кубометр элһэ обоолхо, тэрэнээ бэхижүүлжэ, сэбэрлэхэ ёһотой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ГЭС-эй гидромеханизаторнууд хүдэлжэ байна. ТАСС-эй фотохронико.

Агууехэ Октябриин урда тээхи социалистическэ мүрысөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлэе

★

Ажалай түрүүшүүл улам олошорно

Хэдэхэн жэлэй урда тээ Гусиноозерск город шахтёрнуудай багахан посёлок байһан юм. Тэрэ үедэ тэндэ, мүнөө байгаашадал, томо томо шулуун гэрнүүд гэжэ үгы шахуу агша һэн. Галуута Нуурай шахтёрнууд багахануудмодон гэрнүүдтэ, ута набтар бараагууд соо ажаһуудаг бэлэй. Мүн шахтёрнуудай ажал хүдэлмэришье хүндэ, шулуу нүүрһэн ехэнхидээ гараар малтагладаг байгаа.

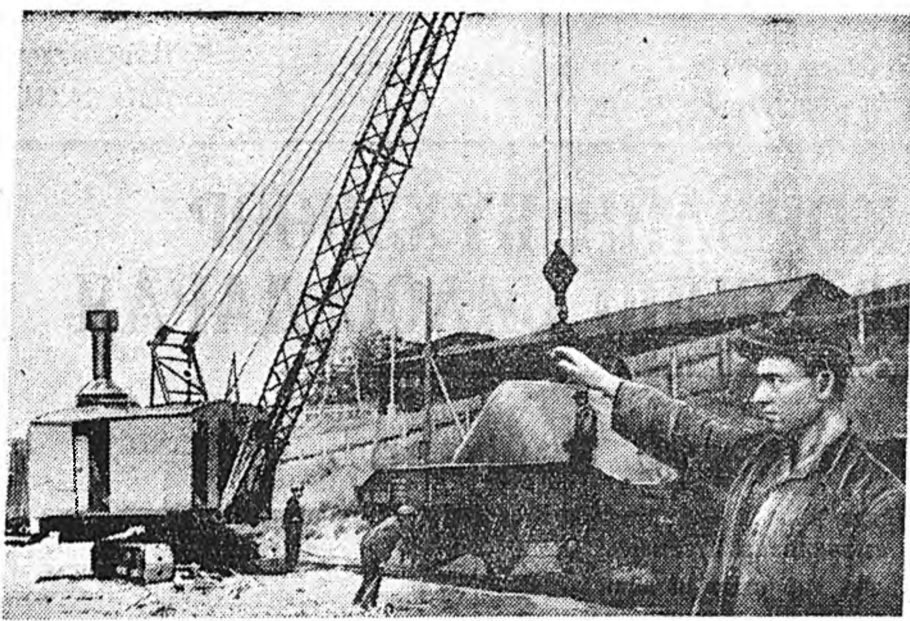
Хүдэлмэришэд тушаа парти, правительствын хандуулдаг саг үргэлжын анхарал оролдолгын ашаар Гусиноозерск городой шэнжэ түхэл саг үргэлжэ хубилан, үдэр бүри гоё һайхан боложо байна. Урдань байһан набтархан бараагуудай һууридa хэдэн дабхар шулуун гэрнүүд баригдажа, шахтёрнууд уужам һаруул, ехэ гэрнүүдтэй болонхой. Мүн гараар хэгдэдэг хүндэ хүдэлмэри ехэнхидээ механизмын хүсөөр хэгдэдэг болоо.

Тиигэжэ ажаһуудалайнгаа һайжарха бүри, ажал хүдэлмэриингөө механизацилагдаха бүри, машина техникын олошорхо бүри мэргэжэлтэй кадрнууд, ажалай түрүүшүүл улам олошорно. Жэшээлэн хэлэхэдэ, 2-дохи шахтада хүдэлдэг нүхэр П. Петрусенко эндэ ажаллажа эхилхынгээ урда тээ хүдэлмэриин ямаршье мэргэжэлгүй байһан юм. Тэрэ эгээн түрүүшээр шулуу нүүрһэ ашалгада, машинистын туһалагша гэхэ мэтэ элдэб ажалда хүдэлөө. Мүнөө нүхэр Петрусенко машинистын мэргэжэл шудалаад, газар үрэмдэдэг машинада үнинэй ажаллажа байна. Энэ үе соо нүхэр Петрусенко даалгабаряа үлүүлэн дүүргэдэг, бэрхэ машинист болонхой.

Нүхэр Петрусенко мүнөө өөрынгөө шадабари мэргэжэлые саг үргэлжэ дээшэлүүлэн, эрхим һайнаар ажаллахаһаа гадна, мүн энэ мэргэжэлдээ залуу шахтёрнуудые олоор һурган, шэнэ мэргэжэлтэдые бэлдэнэ. Тэрэнэй һургажа гаргаһан машинистнууд нүхэд М. Прудников, В. Баранов, И. Татаренко гэгшэд мүн лэ даалгабаряа ходо үлүүлэн дүүргэдэг, мэргэжэлтэй машинистнууд болонхой. Тэдэнэр олоһон мэргэжэлдээ, дүй дүршэлдөө бэшэ нүхэдөө мүн лэ һургана. Иимэ жэшээнүүд яһала олон.

Мүнөө Галуута Нуурай шахтёрнуудай дунда суута мэргэжэлтэд, ажалай түрүүшүүл үдэрһөө үдэртэ улам олошоржо байна. Тэдэнэр ерэхээ байгаа Агууехэ Октябриин революциин 40 жэлэй ойн һайндэрые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын тула эдэбхи үүсхэл гарган эршэмтэй һайнаар ажаллажа байна.

Ф. Моренец.

Улан-Удын судно-заһабарилгын заводто бүтээгдэһэн шаланданууд Братска ГЭС-эй барилгада олоор эльгээгдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Братска ГЭС-тэ эльгээгдэхэ шаланданuудта ашаа тээлгые Василий Солдаткин хүтэлбэрилжэ байна.

Д. Балдановай фото.

Замшадай амжалта

Улан-Удэ станциин узелай замай 13-дахи дистанциин хүдэлмэришэдэй дунда Октябриин революциин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулагдаһан социалистическэ мүрысөөнэй эршэ үдэр бүри шангадажа байна. Тус дистанциинхид зам заһабарилгаар июль һарынгаа түсэбые болзорһоонь урид, һайн шанартайгаар дүүргээ һэн. Август һарада эндэхид бүри һайнаар ажаллажа, һарынгаа түсэбые 16 километрээр үлүүлэн дүүргэбэ.

Түмэрзамшад энэ жэлдэ ажал ехэтэй олохон хүндэ хүдэлмэриие механизацилаа. Тиигэжэ тэрэнэй ашаар, мүн түрүү аргануудые ажалдаа олоор хэрэглэдэг болоһон дээрэһээ замшад ажалайнгаа бүтээсые саг үргэлжэ дээшэлүүлнэ. Мүн заһабарилгын материалнуудые гамтайгаар гаргашалан, нилээд ехэ мүнгэнэй алмалта хэнэ. Энэ зунай 3 һара соо гансахан рельснүүдые һэлгэлгэдэ 30 мянга гаран түхэриг алмаа.

Һүүлэй үедэ манай республикын түмэрзамшад ороной урда зүгэй түмэр харгын замай Панютинска дистанциин хүдэлмэришэдэй түрүү арга ажалдаа үргэнөөр хэрэглэжэ захалаа. Тэрэнь харгые һайн шанартайгаар заһабарилха арга түмэрзамшадта олгоно.

Абаһан уялгануудаа бэелүүлхэ хэрэгтэ 9-дэхи околоткын коллектив (мастерынь нүхэр Яковлев), 10-дахи околоткынхид (мастерынь нүхэр Неровный) һайн амжалта туйлажа, замшадай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һууринуудые эзэлжэ ябана. Мүн зам харууһалагшад нүхэд Руденко, Скачек, заһабарилгын хүдэлмэришэд Гурулев, Закутько, дархашуул Ревтюк, Серебренников гэгшэд үдэр бүри 1,5—2 нормо дүүргэжэ, мүрысөөнэй түрүүшүүл болонхой.

М. Кандабаев.

Үбһэшэд жэшээ харуулна

Мухаршэбэрэй аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой сабшалан энэ жэл ургасаар һайн. Тиимэһээ, ниитынгээ малда хүсэд хүрэхэ тэжээл саг болзор соонь хуряажа абаха гээшэ колхознигуудай гол зорилго болоно.

Мүнөө эндэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байнхай. Олонхи колхознигууд үдэрэйнгөө даабариие хододоо үлүүлэн дүүргэнэ. Жэшээлхэдэ, нэгэдэхи комплексно бригадын морин косилкашан Василий Батоцыренов даабаряа 150 процент хүрэтэр дүүргэдэг. Мүн Суулгын дунда һургуулиин багшанар Б. Цыренов, Р. Парфенов болон бусад эндэ хүдэлхэдөө, ажалай эрхим жэшээ харуулна.

Хоёрдохи бригадада морин косилкашан Бабу Цыренгармаева, морин тармууршан Баясхалан Ширапнимбуев, һурилэгшэд Векулин, Грудинин амжалтатай һайнаар ажаллана.

Ч. Дабажалсанов.

★

Колхоздо ошожо хүдэлхэмнай

Мүнөө 9-дэхи класста һурахаб. Бүхы классаараа колхоздо ошожо ажаллаха гэһэн дурадхалые бидэнэр баяртайгаар угтабабди. Гэхэтэй хамта, һургуулидань һургахагүй, юундэ колхоз эльгээнэ гээшэб гэжэ зарим нэгэн түрэлхидэй хэлэхыень би нэгэтэ бэшэ дуулаһан байнаб. Энэ тон буруу. Юуб гэхэдэ, ажал хадаа залуушуулые һайнаар хүмүүжүүлдэг, залуу хүндэ ехэ туһатай юм. Би хоёр жэлдэ намар бүри колхоздо гаража, ажал хээб. Мүн зунайшье амаралтын үедэ гэртээ миил хэбтэнгүй, хүдэлмэришэн болоод хүдэлөө һэм.

Манай 26-дахи һургуулиинхид Мухаршэбэрэй аймагай колхоздо ошожо хүдэлхэ юм. Эсэгэ оронойнгоо, түрэл арадайнгаа аша туһада бидэнэр ажал хэжэ, үндэр бүтээсэ туйлахабди. Минии һанахада, һайнаар номоо үзэдэг һурагшад тон оролдосотойгоор ажал хэхэ ёһотой.

В. Лещюк.

Оролдожо ажаллахада олзонь ехэ

Хабар эртэ байхада Ториин аймагай «Улаан Бургалтай» колхозой хонишон Цыден-Еши Цыбикова нүхэдтэеэ хамта даажа абаһан 1180 эрье хонидоороо һайн бэлшээритэй газар бэдэржэ, Боргойн тала руу нүүһэн юм.

Тэрэ үедэ хонидойнь шэгнүүр дунда зэргээр тус бүридөө 41 килограмм болоо һэн. Мүнөө тэдэнь таби гаран килограмм татана. Энэ жэлдэ хонин бүриһөө 2,5 килограмм нооһон абтаһан байна.

Эдэ хонишод гансахан нооһонойнгоо түлөө 1140 ажалта үдэр олоһон, авансаар 3420 түхэриг мүнгэ абаһан байна. Колхозой бусад хонишод баһал муу бэшэ амжалтануудтай. Жэшээлхэдэ, эхэ хони харадаг Сосор Самбуев жэлэй эсэс болотор 100 эхэ хонинһоо 140 хурьга абахаб гэжэ уялга үгөөд, мүнөө 100 эхэ хонинһоо 99,7 хурьгатай болонхой. Жэлэй дүүрэтэр үшөө 150 хурьга абахаар хараална. Энэ хэрэгтэ колхозой зоотехник Хамаганов ехэ туһаламжа үзүүлдэг.

Иигэжэ «Улаан-Бургалтай» колхозой хонишод 1960 он болотор хонин һүрэгэйнгөө тоо толгойе 27000 болгохын түлөө, хонин бүриһөө 3—4 килограмм нарин ба нарибтар нооһо хайшалдаг болохын түлөө оролдожо байна.

М. Воробьев.

1917 — 1957 Октябриин туг доро

Соведүүдэй большевик боложо, орон дотор революциин долгиной улам дэлгэржэ байһан үе тухаи

Корниловтанай бута сохигдоод байхада, орон дотор революци үргэн ехээр дэбэржэ эхилбэ. Корниловтантай тэмсэхэ үедөө Соведүүд дахин һэргэжэ, айхабтар эдэбхитэй революционно ажал-ябуулга захалба.

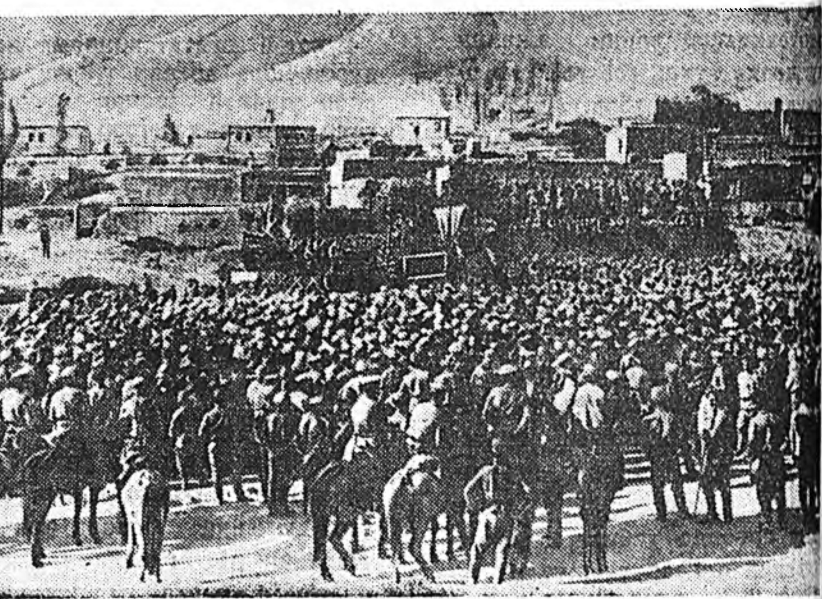
Хүдэлмэришэдэй болон солдадуудай депутадуудай Петроградска Совет 1917 оной августын 31-дэ (сентябриин 13-да) өөрынгөө түүхэдэ эгээн түрүүшынхеэ большевик удхатай резолюци абаһан байна. Тус резолюциин түлөө 279 хүн дуугаа үгэһэн, 118 хүн тэрэниие буруушааһан, 50 хүн һаналаа бариһан байна. Мүн хүдэлмэришэдэй болон солдадуудай депутадуудай Москвагай Совет сентябриин 5 (18-да) большевистскэ удхатай резолюци абаа һэн. Ниислэл хотонуудай Соведүүдые хүтэлжэ байһан эсер, меньшевигүүд тушаалһаа гараһан байна.

1917 оной сентябриин 5 (18)-да Красноярскда Дунда Сибириин Соведүүдэй съезд боложо, 110 мянган хүдэлмэришэдэй болон 90 мянган таряашадай зүгһөө большевик удхатай резолюци абтаа һэн. «Бүхы засагые Соведүүдэй гарта үгэхэ» гэһэн уряа лозунгнуудые Ташкентдэ, Казаньда болон бусад городуудта болоһон демонстраци, митингдэ хабаадагшад табиһан юм.

Екатеринбургын, Саратовай, Харьковай, Луганскын, Самарын, Бакугай, Ростовой, Твериин болон бусад томо промышленна центрнүүдэй Соведүүд мүн большевигүүдэй талада оробо.

Соведүүдэй иигэжэ большевик боложо, шэнэ революционно долгиной дэлгэржэ байһан үедэ «Соведүүдтэ бүхы засагые үгэхэ» гэһэн лозунг большевигүүд дахин табиба. Июльскэ үдэрнүүдэй урдахида орходоо энэ лозунг мүнөө ондоо удхатай болоод байгаа. Энэнь большевик болоһон Соведүүдтэ засаг үгэхэ, восстани хэхэ, пролетариадай диктатура тогтоохо гэһэн удхатай лозунг болоһон байгаа бшуу.

Орон дотор хүдэлмэришэн анги, мүн таряашад хаанта засагта эсэргүүсэн эдэбхитэйгээр тэмсэжэ эхилһэн байна. Мүн солдадуудшье революционно тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг болобо. Этигэл найдабаригүй болоһон меньшевик, эсернүүдые үлдөөд, солдадуудай комитедүүдтэ солдадууд большевигүүдые һунгадаг болоо һэн. Эб найрамдал баталагдаха, бүхы засаг Соведүүдтэ үгтэхэ ёһотой гэһэн эрилтэ солдат, матросууд эрид шууд табидаг болобо. Тиигэжэ олон мянган хүдэлмэришэд, таряашад болон солдат, матросууд большевик партиин талада оробо. «Бүхы арадай олонхинь маниие дэмжэжэ байна»,—гэжэ В. И. Ленин бэшээ һэн (В. И. Ленин, зохёолнууд, 26 том, 1 хууд.).

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Гасан-Кули городто болоһон митинг дээрэ засагые Соведүүдэй гарта үгэхэ тухай гарнизонно Соведэй эрилтэ абтаһан байна. 1917 оной августын 27 (сентябриин 9).

ТАСС-эй фотохронико.

СОВЕТСКЭ ТАРЯАШАДАЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ АГУУЕХЭ ТУЙЛАЛТАНУУД

Советскэ Союзай арадууд Агууехэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ойе угтажа байхадаа, Эхэ оронойнгоо ябажа ерэһэн замые омогорхолтойгоор эрьен харана, «коммунизмын илан мандахын түлөө тэмсэлдэ гайхамшаг илалта туйлаһыень баяртайгаар тэмдэглэнэ.

Иимэ ехэ илалтаар омогорхонгүй байжа болохогүй бшуу. Урдань гээгдэнги байһан оромнай богонихон болзор соо хүсэн түгэс индустриально-колхозно гүрэн болоо ха юм! Советскэ байгуулалта, ажахын социалистическэ системэ ороной үйлэдбэриин хүсэнүүдэй хүгжэлтын үргэн ехэ арга зам бии болгоо, арад зоной зохёон байгуулхы эдэбхи үүсхэлые бадаруулаа. Коммунистическэ партиин ударидалгаар арад зон баатаршалга гаргаа. Советскэ Союзнай революциин урда тээхиһээ 30 дахин ехэ промышленна продукци бүтээн гаргадаг болоо, үйлэдбэриинь зэбсэг хэрэгсэлнүүд 50 дахин шахуу ургаа. Арадай баатаршалга энээн дээрэһээ эли тодоор харагдана!

Коммунистическэ партимнай хүдэлмэришэн ангиин, ажалша таряашадай эдэбхитэй дэмжэлтэтэйгээр хүдөө нютагые социалистическэ ёһоор шэнэдхэн хубилгаа, таряашадай жэжэ бутархай ажахые хамтын томо ажахы болгоо. Энэ илалтын удхашанарынь тон ехэ байна. Революциин урда тээхи Россин хүдөө ажахынь дэлхэй дээрэхи эгээн гээгдэнги ажахынуудай нэгэн байһан юм. Уранзохёолшод Толстой, Тургенев, Некрасов, Салтыков-Щедрин, Успенский, Короленко урданай хүдөө нютагтахи гашуудалта байдал тухай бэшэдэг һэн.

Хаан-помещигүүдэй засаг барижа байһан сагта таряашадай һайнаар ажаһууха арга хаана байхаб. Иимэ тоонуудые хараад үзэе. Европейскэ Россин 30 мянган ехэ помещигүүд 70 миллион десятина газартай байгаа. 1,5 миллион нюдарган баяшуул мүн лэ 70 миллион десятина газартай байһан юм. Тиихэдэ 10.5 миллион үгытэй таряашад миил 75 миллион десятина газартай байгаа бшуу! Таряашадай 100 ажахы бүриин 35-ниинь моригүй, 34-ниинь өөрын зэмсэггүй, 15-ниинь тарилгагүй байгаа.

Агуусхэ Октябриин социалистическэ революци помещигүүдэй, нюдарган баяшуулай бүдүүлиг хархис аашада эсэс табяа. Хүдэлмэришэн анги 1917 оной Октябрьда ленинскэ Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр, үгытэй таряашадтай хамтадаа хуули засаг гартаа абаа һэн. Ленинэй гараа табиһан түрүүшын декредүүдэй нэгэниинь газар тухай декрет байгаа. Бүхы газар гүрэнэй зөөри гэжэ соносхогдоод, таряашадта түлөөһэгүйгөөр эдлэхын тула үгтөө бэлэй. Таряашад 150 миллион үлүүтэй десятина газар Советскэ засагһаа абаа.

Октябрьска революциин илахада таряашадай байдал хэмжээлэшэгүй ехээр һайжараа.

Зүгөөр, таряашадай жэжэ бутархай ажахы социализмын бата бэхи үндэһэн тулгань болож шадахагүй байба. Жэжэ бутархай ажахынууд үгытэй ядуу байдалһаа гаража шадахагүй гэжэ Советскэ засагай түрүүшын жэлнүүдтэ Ленин заагаа һэн. Ленин иигэжэ хэлэһэн юм. «Хэрбээ бидэнэр хуушанай хараа жэжэ ажахы эрхилбэл, сүлөө газар дээрээ сүлөөтэй гражданинууд байбашье, зайлашагүй хосорхын аюулда орохобди».

Ленин алдарта кооперативна түсэбөө зохёожо, тохёолдоод байгаа байдалһаа гараха арга оно зааһан юм.

Кооперативна түсэбэйнь удха юун байгааб гэхэдэ, пролетариадай диктатурада, таряашадтай хүдэлмэришэн ангиин холбоондо, социалистическэ промышленностьда түшэглэжэ, таряашадай хэдэн миллион үмсэтэ ажахые хамтын томо ажахы болгохо, деревниин үйлэдбэриин хүсэнүүдые хүгжөөхэ үргэн ехэ зам нээхэ гэһэн удхатай. Коммунистическэ партимнай хүдэлмэришэн ангиин, ажалша таряашадай дэмжэлгэтэйгээр Ленинэй сэсэн мэргэн хараа бодолые бэелүүлээ. Таряашадай жэжэ бутархай—25 миллион ажахын орондо 80 мянга гаран колхозууд, 10 мянга шахуу машинно-тракторна станцинууд, 6 мянга шахуу совхозууд орон доторнай байгуулагдаа.

Манай орон дотор колхозно байгуулалтын тогтоһоор миил 30 жэл үнгэрөө. Теэд колхозно байгуулалта ехэ хүсэтэй байһанаа, капиталистическэ хүдөө ажахыһаа тон ехээр булюу һайн байһанаа харуулаа, таряашадай байдалые үндэһөөрнь хубилгаа.

Советскэ деревнидэ бодото культурна революци болоо. Хэдэ хэдэн һонин тоонуудые харуулая. 1914—1915 ондо хаанта Россин хүдөө нютагуудта 6.117 мянган һурагшадтай, 152 мянган багшанартай 93 мянган һургуули бии байгаа. Мүнөө Совет ороной хүдөө тосхонуудта 16 миллионһоо дээшэ һурагшанартай, миллион үлүүтэй багшанартай 170 мянга шахуу һургуули бии болонхой. Хаанта Россида хүдөө ажахын хэдэн арбаад мянган мэргэжэлтэд байһан юм. Мүнөө Советскэ Союз дотор 450 мянган мэргэжэлтэд бии. Нэгэшье капиталистическэ орондо хүдөө ажахын иимэ олон мэргэжэлтэд байхагүй.

Мүнөө үеын түрүү техникэтэй, наукын туйлалтануудые үндэһэ болгодог колхозууд, совхозуудай үйлэдбэринь хүсэн түгэсөөр хүгжэнэ, ажалайнь бүтээсэ улам дээшэлнэ, ашаг олзонь ургана. 1913 онойхитой сасуулбал, СССР-тэ абтадаг товарна таряан 2,5 дахин ехэ болоо.

Колхозно-совхозно байгуулалтын булюу һайн байһаниинь Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ элеэр харагдаа. Манай ехэ газар дайдые дайсанай эзэмдэбэшье, колхозууд болон совхозууднай ороноо, армияа — эдеэ хоолоор, промышленностиие — түүхэй эдээр таһалгаряагүй хангажа байгаа. Хэдэн миллион залуу колхознигууд Советскэ Армиин зэргэдэ жагсажа, Октябриин туйлалтые, колхозно байгуулалтын туйлалтые хамгаалаа.

Дайн байлдаан манай ороной хүдөө ажахые ехэ хохидолдо оруулһан байна. Фашистнууд саг зуура эзэмдэһэн газар дээрээ хэдэн мянган колхозууд, совхозуудые һандаргаа, хэдэн миллион гэрнүүдые, үйлэдбэриин барилгануудые галдаа, малнуудые бараниинь шахуу үгы хээ, машинно-тракторна станцинуудые дээрмэдэн һүйдхөө.

Иимэ һандаралтые һэргээн болгохоохын тула капитализмын эрхэ байдалда олон арбаад жэл хэрэгтэй болохо байгаа. Совет арад ажахын социалистическэ системын булюу һайн байһаниие ашаглажа, дайнай шархануудые хэдэхэн жэл соо эдэгээгээд, хүдөө ажахыгаа саашадань хүгжөөхэ арга бии болгоо.

Хүдөө ажахыгаа саашадань хүгжөөхын тула хэдэ хэдэн асуудалнуудые шиидхэхэ, деревниин ажалшадай үүсхэлые бадаруулха хэрэгтэй байгаа. Хүдөө ажахые хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ ехэ дутуу дундануудай тохёолдоһон дээрэһээ, шухала асуудалнууд удаан саг соо шиидхэгдэдэггүй байһан юм.

КПСС-эй Центральна Комитет хүдөө ажахын ямар байһаниие гүнзэгыгөөр шэнжэлэн үзэжэ, тэрэнэй саашанхи хүгжэлтэ тухай асуудалнуудые Пленум дээрээ зүбшэн хэлсэхэ гэжэ шиидэһэн байгаа. Хүдөө ажахын продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилэн абаха асуудал 1953 ондо КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ бэлэй. Тус Пленумэй, тэрэнэй һүүлээр болоһон февральско-мартовска (1954 он), январска (1955 он) Пленумүүдэй түүхэтэ удхашанар юуб гэхэдэ, хүдөө ажахые хүгжөөхэ үндэһэн асуудалнууд тэдэ Пленумүүд дээрэ шиидхэгдээ. Партимнай таряа ехээр абалгые бүгэдэ арадай удхашанартай хэрэг гэжэ тоолоод, таряан ажал хүгжөөхын түлөө тэмсэлые толгойлоо.

Шэнэ газар элдүүрилыт гэжэ КПСС-эй Центральна Комитет совет арадые, нэн түрүүндэ манай алдарта залуушуулые уряалаа һэн.

Залуу патриодууд түрэл партиингаа уряае халуунаар угтан абаа. 350 мянга гаран залуу патриодуул Сибирь, Казахстан болон ороной бусад районуудта ошоһон байна. Тиигэжэ нэгэ жэлэй турша соо таряанай 425 шэнэ совхоз байгуулагдаа. Шэнэ газар элдүүрилхэ районуудта зорюулан, социалистичес... индустри 100 мянга гаран тракто... нуудые үгөө. Иимэ ехэ хүдэлм... дэлхэй дээрэ хаанашье, хэзээш... хэгдээгүй юм. Гурбан жэлэй т... шада Советскэ Союз дотор 36 ми... лион гектар шэнэ, боро газар ... дүүрилэгдээ. Хэрбээ манай ор... 1953 ондо хоёр миллиард ... хуу пүүд таряа бэлдэһэн һаа, 19... ондо гүрэмнай 3.300 миллион п... таряа абаа.

Колхознигуудай, МТС-үүдэй ... дэлмэрилэгшэдэй, хүдөө ажах... мэргэжэлтэдэй урмашалые дээ... лүүлхын тула партимнай зох... хэмжээнүүдые абаа. Хүдөө ажах... продуктнуудые бэлэдхэлгын х... гуримшуулагдаа. Колхозуудта үг... һэн газарай гектар бүриһөө п... дукци тушааха гэһэн гурим бү... колхозуудта адляар тогтоогдоо.

КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй шии... хэбэритэй зохилдуулан, правите... ствомнай хүдөө ажахын проду... нуудые бэлэдхэлгын, худал... абалгын үнэ сэнгүүдые ондоо бо... гоо. Мал, шубуудые тушаалгын с... 5.5 үлүүтэй дахин, һүнэй сэн — ... дахин, хартаабхын сэн — 10 үл... тэй дахин гэхэ мэтээр дээшээ б... гогдоһон байна.

Колхозуудаар һара бүри ава... үгэхэ тухай тон шухала тогт... гараһан байха юм. Энэнь олонхи... колхознигуудай эдэбхи үүсхэ... дээшэлүүлхэдэ ехэ удхашанарт... байба.

Материальна урмашалые ... болгохо тухай асуудал шиидхэ... партимнай хүдөө ажахын тал... ондоошье шухала хэмжээнүү... абаа. Тэдэнь колхозууд, совхоз... болон МТС-үүдые техническэ ... лаарнь зэбсэгжүүлхэ тухай, к... хозно үйлэдбэридэ МТС-эй дүү... дэг үүргые ехэ болгохо тухай, х... ажахыда кадрнуудые эльгээхэ ... мэтын хэмжээнүүд болоно. Һү...

КРИТИКЭ БА БИБЛИОГРАФИ

Түрүү гахайшадай дүршэл тухай ном

...рят-Монголой номой хэблэл ...хник А. И. Рещиковагай «Га... үсхэбэрилгэ—ажахын олзо ехэ... һалбари» гэһэн ном олоор ...эн гаргаба. Энэ ном соо ...аршэбэрэй аймагай «Ком...изм» колхозой гахайн фер... ажал хүдэлмэри тухай, гахай ...ын таргалуулгын дүй дүршэл ...й хэлэгдэнэ.

...яха, һү, тоһоной хүн бүхэндэ ...хын талаар США-е ойрын ...үүдтэ хүсэхэ гэһэн зорилго ... ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй ... парти, правительствомнай мү...табяад байна. Тиимэһээ манай ...ублигын эрхэ байдалда гахай ...бэрилэн шахаха тушаа дүй дүр...ые согсолһон брошюрын гара...инь тон һайшаалтай.

...Коммунизм» колхоз тухай бэшэ...ураа, энэ колхоз олон һалбари... томо ажахы, тиихэдэ гол түлэб ...ан ажал эрхилдэг, мүн мал ...лшье яһала хүгжөөгдэжэ бай... ...эжэ ном соо хэлэгдэнэ. Колхо... мал ажал жэл ерэхэ бүри улам ...ашаг шэмэ үгэдэг болонхой. ...шээнь, 1956 ондо эдлүүриин га... ...й 100 гектар бүридэ энэ колхоз ...953 оноїхидо орходоо 2 дахин ...һүн, ноохон, 3 дахин ехэ мяхан ...һан байна. Энэ турша соо үнеэн ...һөө 853 литр һүн ехээр һааг...ар, хонин бүриһөө 1,1 килограмм ...ноохон хайшалагдадаг болоо

...ал ажалай ашаг шэмын дээшэл... хамта колхозой олзо дохо... урган. 1956 ондо энэ колхоз ...000 түхэриг мүнгэ оруулһан, ...тоодо мал ажалһаа 1025000 тү...иг гү, али бүхы доходойнгоо 68 ...центыень олоһон байна. Мүн ...ерэхэ бүри гахайн фермэһээ кол... улам ехэ олзо доход оруулна. ...бээ 1951 ондо гахайн фермэһээ ... мянган түхэриг мүнгэн олзо ...он байгаа һаа, 1953 ондо 111,6 ...ган түхэриг, 1956 ондо 263,1 ...ган түхэриг. мүнгэн олзо ороо.

...жал хүдэлмэридөө түрүү арга ...шэл нэбтэрүүлжэ, фермын хү...мэриие эрид хубилгажа шада... ...янгаа ашаар тус колхоз гахай ...бэрилгэһөө иимэ олзо оруулба. ...шээнь, томо эхэ гахай бүриеэ ...хидээ жэлэй туршада 2 дахин ...үлнэ. Мүн залуу гахайнуудые ... дахин түрүүлдэг, тиихэдэ га...нуудаа түхэреэн жэлэй туршада ...жа таргалуулдаг болоһон бай... Гахайгаа һайнаар харууһалжа, ...алуулхын тулада колхозойхид ...ой байра барижа, тэндэхи ...л ехэтэй хүдэлмэриие оньһожо...руулаа. Мүн гахайн зундаа байха хашаа баригдаа.

1953 он болотор энэ колхоз гахай шахадаггүй байһан аад, оройдоол һүүлшын 3—4 жэлэй туршада поршоонхонуудаа фермэ дээрээ түлжүүлжэ, 8 һаратай болоходонь таргалуулдаг болоһон байгаа. 1950 ондо оройдоо 20 толгой гахай шахагдажа, шахамал бүхэнэй шэгнүүрынь 85 килограмм боложо, 17 центнер мяхан абтаа һэн. Харин 1956 ондо 528 толгой гахай шахагдаад, толгой бүриинь шэгнүүр дунда зэргээр 80 килограмм татажа, 426 центнер мяхан абтаба.

Эндэ гахай түрүү аргаар харууһалагдана. 1957 ондо гахайнуудай өөһэдөө хооллохо арга зохёогдоһон байна. Энэ аргын нэбтэрүүлэгдэхэдэ, гахайшадай ажалынь хүнгэрнэ, шахамалнуудшье түргөөр таргална. Жэшээнь, апрельдэ өөһэдөө хооллохо аргаар шахагдаһан гахайнууд сүүдхэ соо дунда зэргээр 720 грамм нэмэдэг байгаа һаань, юрын аргаар шахагдаашадынь сүүдхэ соо 330 грамм нэмэдэг байгаа. Фермын түрүү гахайшад гахай хооллуулха шэнэ аргые хэрэглэн, бүри ехэ амжалтануудые түйлана. Жэшээнь, гахайшан Ф. И. Федоровада даалгагдаһан гахай бүхэн сүүдхэ соо 1008 граммаар, П. Н. Поповагай харууһалдаг гахайнууд 1005 граммаар нэмэдэг болоо һэн.

Түхэреэн жэл соо шахадаг болоһонһоо хойшо колхоз богонихон болзор соо гахайн мяха ехээр абадаг болоо. Мүнөө колхоздо абтадаг бүхы мяханай 40 процентнь гахайн мяхан болоно.

1956—1960 онуудай холын хараатай түсэбэй ёһоор колхоз 1960 ондо 1000 центнер гахайн мяха абадаг болохоор харааланхай. Фермын хүдэлмэрилэгшэд 1957 ондо 660 центнер гахайн мяха абаха, тиихэдэ нэгэ эхэ гахай бүхэнэй 18 поршоонхо түлжүүлхэ гэһэн уялга абанхай.

Мяханай өөрынь үные доошолуулха ябадалда гахайе яажа шахаһан ушар ехээр нүлөөлдэг гэжэ брошюра соо тон зүб тэмдэглэгдэнэ. «Коммунизм» колхоз мяханай өөрынь үные доошолуулха зорилгоор 1955 онһоо эхилэн, гахайнуудые саалалиг болгон шахахын оронДо, мяхалиг болгон шахадаг болобо. Энэнь ехэ олзотой хэрэг гэжэ харагдаа. Гахайн мяхалиг болгон шахагдадаг болоһонһоо хойшо мяхан ехээр абтадаг боложо, тэжээл багаар гаргашалагдана. Хэрбээ саалалиг болгогдожо шахагдадаг байхадаа, гахайн шэгнүүрые нэгэ килограммаар нэмээхын тулада тэжээлэй 6—7 единицэ гаргашалагдадаг байгаа һаа, мяхалиг болгон шахагдадаг болоһонһоо хойшо тэжээлэй 4—5 единицэ гаргашалагдана.

Тэрэшэлэн нэгэ түрэдэг гахайнуудые баридаг болоһонһоо хойшо мяханай өөрынь үнэ мүн лэ ехээр доошолоо гэжэ автор тэмдэглэнэ.

Гахайе нэгэ түрүүлээд орхиходо, тэдэ ехэ түргөөр таргалдаг гэжэ колхозой дүй дүршэл харуулба. Гахайн ороондо орохын урда тээ шэгнүүрэйнь 60—70 килограмм байгаа һаа, тэрэниие поршоонхоһоонь һалгааһанай удаа шэгнүүрынь 100—120 килограмм татадаг, харин 2 һара шахаад байхада 150—170 килограмм болодог байба. Тиигэжэ нэгэ түрэдэгүүдые шахахада ехэ олзотой байһан дээрэһээнь «Коммунизм» колхоз жэл бүри тэдэнэй тоо толгойе олошоруулжа, 1957 ондо 67 толгой иимэ гахайтай болоо.

Мүн томо эхэ гахайнүүдаа жэлэй туршада хоёр дахин түрүүлдэг болоходоо колхоз ехэ ашаг олзо олобо.

Гахай үсхэбэрилгэдэ түрүү арга дүршэл нэбтэрүүлһэнэйнгээ ашаар «Коммунизм» колхоз нэгэ единицэ продукцида бага ажал гаргадаг болоо гэжэ ном соо тэмдэглэгдэнэ. Хэрбээ 1955 ондо центнер мяха абахын тулада 63 ажалта үдэр, 673 түхэриг мүнгэ гаргашалдаг байгаа һаа, 1956 ондо 38 ажалта үдэр, 593 түхэриг мүнгэ гаргаба.

Гахай һайнаар үсхэбэрилһэнэйнгөө ашаар тус колхоз эбэртэ бодо малай, хонидой тоое олошоруулха, тэдэниие һайса таргалуулжа, гүрэндэ тушааха аргатай болоо.

Гахай харууһалха, эдеэлүүлхэ, шахаха талаар колхозой фермын түрүү дүй дүршэл брошюра соо яһала һайнаар харуулагдаа гэжэ һанагдана. Гахайн фермын ажал хүдэлмэриие харуулһан олон фотозурагууд ном соо бии.

Гэбэшье, А. И. Рещиковагай ном соо дутагдалнууд дайралдана. Жэшээнь, үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри тушаа хэлэхэдээ, сагаан томо үүлтэрэй эхэ гахай мүн Сибириин хойто үүлтэрэй азарга гахайн хоорондоһоо гараһан холимог поршоонхонууд тухай тоо баримтануудые автор харуулнагүй. Энээниие номой дутагдал гэжэ тоолохоор.

Мүн гахайнуудай өөһэдөө хооллохо гээшэ юун бэ, ямар түхеэрэлгэтэйб гэжэ ном соо хэлэгдээ һаань һайн бэлэй.

Д. ЖАМБАЛОВ, Бурят-Монголой зооветинститудай ассистент.

Шэнэ номууд абтаба

...элэнгын аймагай Загастай тос...хоки номой магазинда һаяхан ...эн зуун хэһэг уранһайханай, по...ическэ, хүдөө ажахын болон научна шэнэ номууд абтаба. Тэдэнэй дунда Ж. Тумуновай «Алтан бороо», Ц. Шагжинай «Будамшуу», С. Ангабаевай «Табунная степь» болон бусад һонирхолтой номууд оролсоно.

Б. Халзанов.

... жэл соо промышленностиин ...һөө хэдэн зуу мянган машина... үттөө. Мүнөө МТС-үүд, совхо... миллион хахадһаа үлүү трак...үүдтай (15 хүсөөр тоолоходо). ... мянга шахуу комбайнуудтай, ...эн зуу мянган автомашинануд... болоо.

...ехникын сэнхи хубинь МТС-... байдаг болонхой. 1953 он ...ээр МТС-эй шэб шэнэ техни... сезонно хүдэлмэришэдэй гар... байдаг байһан юм. МТС-үүдтэ ...лмэришэдэй саг үргэлжын ...нуудые бии болгохо шухала ... КПСС-эй ЦК-гэй Пленум ...оһон байна. Мүнөө МТС-үүдтэ ... үргэлжын хоёр миллион үлүү... хүдэлмэришэд бии. Энэнь хү... ажахые бүхыдэнь механиза... хангаха гэжэ партиин XX ...эдын табиһан зорилгые шиидхэ... хэрэгтэ ехэ удхашанартай.

...жэгэй хамта, МТС-үүд һайн ...онуудтай болохоһоо гадна, 1954 ...955 онуудай үеэр хүдөө ажахын ... мянган мэргэжэлтэд—агроно... зоотехнигүүд болон инженер... колхозуудта эльгээгдэһэн бай...

...КПСС-эй Центральна Комитедэй ...агаар городой партийна органи... ...нуудай 25 мянга шахуу комму...стнуудаа колхозуудта эльгээһэн ...а юм. Тэдэнэрэй олонхинь кол... ...уудай түрүүлэгшэнэр боложо ...агдаад, харюусалгата уялгаяа ...аар дүүргэнэ.

...үдөө ажахые түсэблэлгын шэнэ ... баһал ехэ удхашанартай.

...үсэблэлгын талаар ехэхэн бу... зэйлнүүд һүүлэй үе болотор ... байгаа. Түсэбүүд колхозуудта, ...онуудта, областнуудта дээрэ... уруу үгтэжэ, нютагай онсо ... хараада абтадаггүй һэн. ... хүдөө ажахын хүдэлмэришэ... үүсхэлые хараада абадаггүй, хүдөө ажахын продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилхэ хэрэгтэ һаад хэдэг байгаа бшуу.

Түсэблэлгын шэнэ гурим нютагай арга боломжонуудые хараада абана, олониитын үүсхэлые хүгжөөнэ. Тус гуримай ёһоор артель бүхэнэй колхознигууд ямар тарилга хэды шэнээн хэхээ, ямар мал үсхэбэрилхээ өөһэдөө шиидхэдэг болоо.

Түсэблэлгын шэнэ гуримые үндэһэ болгон, олохон колхозууд экономикоёо бэхижүүлхэ талаар ехэ амжалтануудые түйлаа, хүдөө ажахын продуктнуудые ехээр абажа, гүрэндэ элбэгээр тушаадаг болоо.

Орон соохи колхозуудай олзонь бүхы дээрээ нилээд ехээр нэмээ. Хэрбээ 1953 ондо бүхы мүнгэн олзонь 49,6 миллиард түхэриг байгаа һаа, 1956 ондо 94,5 миллиард түхэриг болотороо нэмээ. 1953 ондо колхозуудтахи хубаагдахагүй фондонь 69,8 миллиард түхэриг байһан аад, 1956 ондо 98,9 миллиард түхэриг болоо. Иигэжэ колхозуудай ниитын ажахынь бэхижээ.

Тариан ажалай хүгжэхэтэй хамта мал ажалайшье талаар ехэ хубилалта болоно. КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумһээ хойшо, тайлбарилан хэлэбэл, 1953 онһоо хойшо орон доторхи эбэртэ бодо малай тоо 7,4 миллион, тэрэ тоодо үнеэдэй тоо 4,9 миллион толгойгоор, гахайнуудай тоо—8,9 миллион, хони ямаадай тоо—9,8 миллион толгойгоор нэмээ. Гурбан жэл соо колхозууд болон совхозуудта һү һаалга 76 процентээр ехэ болоо. Һү тушаалга 1,7 дахин, мяха тушаалга 25 процентээр нэмээ. Кукуруза ехээр тариха гэһэн партиин хэмжээнүүд энээндэ ехээр туһалаа.

Тариан ажал, мал ажал хүгжөөхэ хэрэгтэ амжалта түйлагдажа, мяха, һү болон тоһоной хүн бүхэндэ хүртэхэ хэмжээнэй талаар ойрын жэлнүүдтэ Америкын Холбоото Штадуудые хүсэхэ, ажалшадай жаргалта байдалые улам һайжаруулха шухала зорилго партимнай табиха аргатай болобо.

Хүдөө ажахын продуктнуудые ехээр абаха хэрэгтэ хүдөөгэй ажалшадые партиин элсүүлһэнэй үрэ дүнгүүд иимэ байна. КПСС-эй ЦК-гэй ленинскэ политикые бүхы совет арад нэгэн һаналаар дэмжэнэ. Зүгөөр, партида харша Маленковой, Кагановичын, Молотовой, тэдэниие дагаһан Шепиловэй бүлэг хүдөө ажахын талаар партиин, арадай хэһэн ехэ хүдэлмэриие харахашье дурагүй байжа, энэ хэрэгтэ элдэб янзын һаад хэдэг байгаа.

Партида харша тэрэ бүлэг тухай КПСС-эй ЦК-гэй июньскэ Пленумэй шиидхэбэриие советскэ тариашад манай бүхы арадтай хамта бүрин һайшаагаа.

Хүдөө тосхонуудай ажалшад Ленинэй агууехэ, илагдашагүй туг доро үшөө нягтаар жагсаад, Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр, коммунизм байгуулха замаар урагшаа найдамтайгаар дабшана.

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ манай түйлаһан амжалтанууд ехэ, зүгөөр үшөөл ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ байна. Колхозуудай, МТС-үүд болон совхозуудай ажал ябуулгада дутуу дунданууд баһал бии. Гээгдэнги колхозууд болон совхозууд, районуудшье бии байна.

Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ойе угтажа байхадаа, колхозно тариашад урдахи зорилгонуудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ гэжэ совет арад найдана.

В. ПОЛЯКОВ.

ВСХВ-дэ ошохонь

Июль, август һарануудта аймагай һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй дүн Кудара-Сомондо һаяхан гаргагдаа. Һарын туршада үнеэн бүриһөө 351 литр һү һааһан «Путь к коммунизму» колхозой һаалишан Мария Жарникова мүрысөөндэ түрүүлбэ. Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан М. Бадмаева хоёрдохи һуурида гараа. Үнеэн бүриһөө 309 литр һүн һаагдаа.

Мүрысөөндэ илагшад Москва ошожо, Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэ хараха эрхэ олоо.

Һү һаалгаар амжалта түйлаһан һаалишан Н. Игумнова «Путь к коммунизму» колхозой правлениин үмэнэһөө эхэнэрэй часыгаар шагнагдаа.

Г. Цыдыпов.

40 шэнэ гэр

Үбэлэй янгинама хүйтэнэй үедэ Закаменай аймагай «Дружба» колхозой гэшүүд барилгын модо сараар, морёор, машинаар зөөһэн байгаа. Саһан хайлажа, дулаан болохотой хамта бүхы барилгашад 4 бригада боложо, барилгаяа хэжэ эхилээ бэлэй.

Тэрэ гэһээр тэбхэр 5 һара болоо. Барилгашад хамта дээрээ 40 шэнэ гэр барижа, заримыень ашаглалгада оруулаад байна. Тэрээнһээ гадна, 200 үнеэнэй багтаха дулаан далаа барижа. дүүргэхэнь дүтэлөө. Тус колхоздо Городок городой барилгашад ехэ туһаламжа үзүүлнэ. Мүнөө 5 хүн 500 хониной байра барижа дүүргэхэ болоо. Мүн баһа 200 тонно силосэй багтаха башни, хэдэн траншей бариа.

П. Очиров.

Түрүү фермэ

Мухаршэбэрэй аймагай һү һаалиин фермэнүүд хоорондын социалистическэ мүрысөөндэ «Коммунизм» колхозой 3-дахи фермэ (даагшань коммунист Т. А. Ефимов) түрүү һуури эзэлбэ. Эндэ жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүриин 1355 литр һүн һаагдаа. Фермын түрүү һаалишад Е. М. Федорова, А. Л. Кожемякина, А. С. Кузнецова, Л. К. Федорова, М. А. Смолина гэгшэд энэ үе соо 1400 гаран литр һү нютатай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө һаагаад байна.

М. Николаев.

КАРЛ МАРКСЫН НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗДО

ЭРХИМ ҺААЛИШАН

Үүлтэртэ фермын һаалишан комсомолка Зоя Данзанова Агуухэ Октябриин 40-дэхи ойе ажалай амжалтаар угтахын тула үнеэн бүриһөө 3500 литр һү һааха уялга абанхай. Үнгэрһэн һарануудта үнеэн бүриһөө 2315 литр һү һаагаад байна.

ШЭНЭ БАРИЛГАНУУД

Колхознигуудые уужам, һаруул байрануудтай болгохын тула эндэ ехэхэн барилга хэгдэнэ. 45 хүнһөө бүридэһэн барилгын бригада ажалладаг юм. Энэ жэлдэ байрын хэдэн шэнэ гэрнүүд, овощь хадагалха газар, нарайлгын гэр, бани, магазин баригдаа. Мүн эндэ үйлэдбэриин байшангууд, малай байранууд олоор хэгдэнэ. Хонидой 4 байра, үнеэдэй 2 байра баригдаа.

РАДИО ХӨӨРЭНЭ

Колхозой центрһээ 20 гаран километртэ оршодог Үдэнгэ нютагта радио оруулагдажа, эндэхи колхознигууд үдэр бүри радиодамжуулга шагнажа байха аргатай болобо.

КОЛХОЗНИГУУДАЙ АМАРАЛТЫН БАЙШАН

Самхаг тэжэ үзэсхэлэнтэ һайхан газарта байгша оной июниин 15-һаа колхознигуудай амаралтын байшан хүдэлжэ байна. Эндэ ерэһэн колхознигууд амаралтаяа хүхюунээр үнгэргэдэг. Байрынь хажууда волейбол, городки тэхэ мэтэ нааданай талмай бии. Мүн библиотекэ нээгдэнхэй. Нэгэ сезон соо 20—30 колхознигууд амардаг юм.

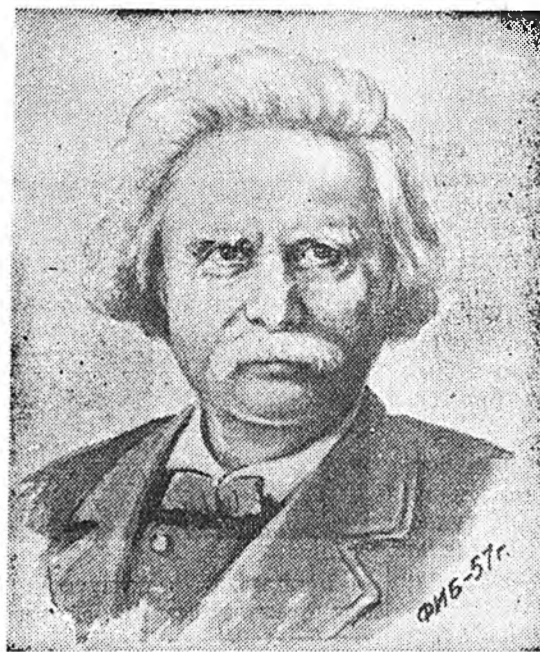
А. Бадмаев.

Сэлэнгэ.

Манай календарь

НОРВЕГИИН КОМПОЗИТОР ЭДВАРД ГРИГ

(Нүгшэһөөр 50 жэлэйнь ойдо)

Норвегиин элитэ мэдээжэ композитор дирижер, пианист ба багша Эдвард Хагеруп Григэй нүгшэһөөр 50 жэлэй ой үсэгэлдэр гүйсэбэ.

Композитор бүхы ами наһаяа Норвегиин хүгжэмэй культурын хүгжэлтэдэ зорюулһан байна.

Агуухэ Глинка ородой хүгжэмдэ хэды шэнээн ехэ удхашанартай юумэ хэһэн байгааб, тэды шэнээн юумые Скандинавиин хүгжэмдэ Григ хэһэн байна. Харин Григэй зохёолой удхашанар гансал Норвегиин хүгжэмдэ нэмэри оруулһаараа дүүрэнэгүй. Эдвард Григэй ажал хүдэлмэриин үндэрөөр сэгнэгдэдэг байһаниинь агууехэ композитор П. И. Чайковскиин хэлэһэн иимэ үгэнүүд дээрэһээ элирнэ: «...Григ ород хүнэй зүрхые нэгэн доро, үеын үедэ бэедээ татажа шадаа. Тэрэнэй хүгжэм дотор... маанадта ехэ дүтэрхы, танил, хододоо бидэнэй сэдьхэлэй халуун сэгнэлтэ абадаг юуншьеб даа нэгэл юумэн бии».

Э. Григ английскэ консулой бүлэдэ Берген хотодо 1843 оной майн 15-да түрэһэн байна. Тэрэнэй эхэ хадаа бэлигтэй пианистка Гезина Хагеруп Григ гэжэ норвежскэ тариашанай басаган байһан юм. Табатайһаань хойшо эхэнь хүбүүгээ фортепиана дээрэ наадхуулжа һургаһан байна. 1858 ондо тэрэ Лейпцигскэ консерваторидо орожо, тэрэнээ 19-тэй байхадаа, пианист ба композитор гэһэн нэрээзэргэтэйгээр дүүргээ һэн. Консерватори дүүргэһэнэйнгээ һүүлдэ Григ Даниин ниислэл хото Копенгагенда ажаһуужа, тэрэ үедөө мэдээжэ болоһон композитор Нильс Гаде гэгшын хүтэлбэри доро өөрынгөө эрдэм мэргэжэлые дээшэлүүлһэн юм.

Григ эхэ орондоо бусахадаа, Норвегиин композиторнуудай зохёолнуудһаа бүридэһэн программатай концертнүүдые Бергендэ эмхидхэһэн байна. Тиихэдэ эгээн түрүүшынхеэ Григэй фортепианна болон скрипичнэ соната, мүн дуушан Нина Хагерупта зорюулһан тэрэнэй элитэ мэдээжэ «Дуратайб шамдаа» гэһэн романс наадагдаһан байха юм.

Норвегиин ниислэл хото — Христианидахи филармониин дирижер боложо хүдэлхэ зуураа, Григ хойто зүгэй байгаалиин гоё һайханиие харуулһан хүгжэм — фортепианна концерт бэшээ юм.

Григ Норвегиин мэдээжэ уранзохёолшодтой творческо, нүхэрэй ёһоной нягта холбоо барисаатай байдаг байгаа. Тэдэнэй зохёолой текст болон сюжедүүд дээрэ Григ олон томонууд эпическэ зохёолнуудые байгуулаа һэн. Тэдэ зохёолнуудай дунда Ибсенэй «Пер Гюнт» гэжэ драма эгээн түрүүшынхеэ 1876 ондо һайн амжалтатайгаар табигдаһан байна Энээнэй һүүлээр композиторай алдар нэрэнь ёһотойгоор суурхаһан юм. «Пер Гюнт» Европын бүхы оронуудта табигдадаг байгаа. Григэй романснууд, дуунууд болон фортепианна пьесэнүүдынь концерт бүхэнэй репертуар соо ородог болоһон юм. Парижай, Берлинэй, Лейденскэ академинүүд Григые өөрынгөө хүндэтэй гэшүүнээр һунгаһан, тиихэдэ Кембриджскэ университет «хүгжэмэй доктор» гэһэн нэрээзэргэ тэрээндэ олгоһон байна.

Энэ үедэ ородой гениальна композитор П. И. Чайковскитой тэрэ уулзаа һэн.

Григ 64 наһатайдаа нүгшэһэн байна. Хүнүүдтэ тэрэнэй дурлалгань, хүнэй ухаан бодолой юушье илан гаража шадаха байһанда батаар найдадагынь агууехэ композиторай творчествые согтой хүхюун хэлбэритэй болгоо. Энэ хадаа Григэй хүгжэмэй ямаршье сагта ба арад зондо ёһотой үнэтэй баялиг байһыень гэршэлнэ.

В. В. Маймескул,

Ленинэй ордента Бурят-Монголой Гүрэнэй оперо ба баледэй театрын дирижер.

Эд бараа элбэгээр худалдана

Үдэрэй 11 часһаа Улан-Үдын Универмагай үүдэн нээгдэжэ, хүн зон зэргэлһэн хоёр үүдээрнь орожо, гаража эхилдэг. Гоё гоё костюм, платье, туфли, пальто абахаяа аймагуудһаашье ерэһэн хүнүүд, городойхидшье Универмагай нээгдэхые хүлеэн ядажа байдаг.

Һургуулиин һурагшад өөһэдтөө һургуулиингаа хубсаһа, жаахан хүүгэд—аляаданхай — нааданхайнуудые абахаа Универмаг ороһоор баруун гар тээшээ эрьежэ, магазинай баруун ханаар жэрылдэһэн үргэн ута рядтай данхай-хобтонууд дээрэ табяатай жэрэгэр һайхан нааданхайнуудые хорхойтон харадаг. Зариманиинь хорхойтоод, данхай дээрэ ялаганажа, «абадаа» гэжэ бэеэ наймаалжа байһан бүмбэгэ, автомашина, самолёт болон бусад нааданхайнуудые гараараа бариад шэнжэлээдшье үзэнэ. Теэд аба эжыдээ «тэрээхэниие намда аба, энээхэн һайхан байна» гэжэ байгаад зали заб үгэнэгүй.

Улан-Үдын Универмаг соо ганса ухибүүдэй хэрэглэдэг эд бараанай наймаан иимэ элбэг болоо бэшэ, мүн ноохон, торгон бүд ехэ элбэг.

Эд хэрэглэгшэдые түргөөр хангахын тулада Универмагай наймаа хэдэг арга хубилаа юм. Энэ хубилалтын ашаар ямар дүнгүүдые түйлажа байһанаа тус Универмагай коммерческэ директор А. Е. Куреев манда иигэжэ хэлэбэ.

—Һүүлэй үедэ худалдаа наймаа хэлгэмнай горьтойхоноор хубилаа. Эдэ хубилалтые та өөһэдөөшье хараһан байхат. Юун бэ, гээд нэрлэхэ болоо һаа, нэгэдэхеэр, урдань байдаг кассаяа үгы болгообди, хэды унжагар оошорой кассада байдагые һанана ёһотойт. Мүнөө кассаяа үгы болгоходомнай, магазин соомнай зай талашье гаража, кассирнууднай наймаалагшад болоо. Кассынгаа байһан газарта эд бараанай киоск табяабди. Эд бараа худалдан абагшад кассын хажууда зогсожо сагаа хооһоор гээнэгүй; данхайда сэхэ ошоод лэ, эд бараа гараараа барижа үзөөд, мүнгэеэ наймаалагша басаганда гартань үгөөд, хэрэгтэй юумэеэ абаад гарана бшуу,—гээд нүхэр А. Е. Куреев хэлэнэ.

Кассатай байхада үшөө нэгэ дутагдал биигша һэн. Хүн кассаһаа чегээ абаад барааяа абахадаа баһа ээлжээндэ зогсохо баатай бологшо бэлэй. Эдэ хубилалтанууд худалдаа наймаанай ябасые түргэлүүлнэ. Ехэ юумэн худалдагдана. Универмаг үнгэрэгшэ 8 һарын турша соо түсэбэйнгөө ёһоор 34 миллион 365 мянган түхэригэй эд бараа худалдаха түсэбтэй аад, 38 миллион 116 мянган түхэригэй бараа худалдаа. Нёдондо жэлэй энэ үетэй сасуулбал 8 миллион түхэригэй эд бараан үлүү ехээр наймаалагдаба.

Мүнөө Универмаг соо 8 секци хүдэлнэ. Урдань секци бүри секциие эрхилэгшэ ба тэрэнэй орлогшо гэжэ тусхай хүнүүд ажалладаг һаа, мүнөө тэдэ орлогшонорой хэрэг ажал үгы боложо, тэдэнэр наймаалагшадаар хүдэлнэ.

Дээрэ дурсагдаһан тоонууд болон амжалтанууд гансашье кассагүйгөөр наймаалһанһаа. дулдыдана бэшэ, харин худалдан абагшадай эрилтые саг дары хангаха гэжэ оролдолго гаргаһанһаа болоно.

Универмагта хүдэлдэг наймаалагшад булта шахуу дунда һургуули дүүргэһэн, худалдаа хэхэ шадабаритай болоһон хүнүүд байна.

Һараһаа һара бүри дамжуулгын Улаан туг барижа байдаг бэлэн хубсаһанай секциинхид һара бүриингөө түсэбые 115 процент дүүргэнэ. Мүн Универмагта үнинэй хүдэлжэ байһан А. Б. Иванова (парфюмернэ секци) И. И. Кикимова (ухибүүдэй гуталай секци) болон бусад наймаалагшад шадамар бэрхээр хүдэлжэ, Октябриин һайндэрые ажалай ехэ бэлэгтэйгээр угтахаяа шармайн оролдоно.

С. Ангабаев.

Ахадуугэй хани барисаата Монгол орондо

Монголой арад зоной һуралсал

УЛАН-БАТОР, сентябриин 2. (ТАСС). Сентябриин 2-то Монголой Арадай Республикада һуралсалай шэнэ жэл эхилбэ. Арадай революциин урда тээ 36 жэлэй саана орон дотор 747 дасан, 1818 элдэб сүмэ, 100 мянга гаран ламанар Монголдо байбашье, ажалшадай һураха нэгэшье һургуули үгы байһан юм. Ороной хүн зон бүгэдэ шахуу үзэг бэшэг мэдэхэгүй байгаа. Мүнөө Монголой ехэ зоной 99 процент шахууһь үзэг бэшэг мэдэхэ болонхой. Республикын аяар холын нютагуудта һургуулинууд бии болоо.

Арадай ажахын болон соёл болбосоролой бүхы һалбаринуудта залуу монгол интеллигенциин түлөөлэгшэд хүдэлнэ. Монголой мянган хүн бүхэнэй 20-иинь дээдэ гү, али дунда һургуулитай мэргэжэлтэд юм. Дээдэ һургуулитай хүнүүдэй 20 процентнь эхэнэрнүүд.

15 жэлэй урда тээ байгуулагдаһан Монголой гүрэнэй университет мүнөө монгол мэргэжэлтэдые олоор бэлэдхэнэ. Энэ университедтэ 2500 хүн һурадаг. Монголой олон хүбүүд басагад Советскэ Союзай болон Арадай Демократиин оронуудай дээдэ һургуулинуудта һурадаг.

Монголой арадай ажахые, мүн соёл болбосоролые 3 жэлэй—1958—1960 онуудай туршада хүгжөөхэ түсэбтэ гэгээрэл дэлгэрүүлхэ талаар хэдэн ехэ хэмжээ-ябуулганууд хараглагданхай. Хүдөө нютагуудта һургуулиин наһанай хүүгэдые бүгэдыень эхин һургуулида заатагүй оруулдаг болохо, городуудта болон томо һуурин газарнуудта 7 жэлэй бүгэдэнниитын уялгата һуралсалые бэелүүлхэ гээшэ шухалын шухала зорилго болонхой. Гурбан жэлэй туршада олон шэнэ һургуулинууд баригдаха, мүн дээдэ һургуулинуудай студентнэрэй тоо 30 процентээр, техникумүүдэй студентнэрэй тоо 20 процентээр нэмэхэ юм.

Табанжэлэй түсэб болзорһоо урид дүүргэгдэбэ

Монголой промышленностиин министерствын түбэй электростанци хоёрдохи табанжэлэй даалгабариие болзорһоонь 4 һара 20 үдэрөөр урид дүүргэбэ. Энерги абаха түсэб 104,9 процент дүүргэгдээ. Энэнь энерги абаха талаар хоёрдохи табанжэлэй түсэбһөө 7 миллион киловаттаар ехэ байна.

Электростанциин цехүүд болон бригаданууд Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ 1957 оной-нгоо гүрэнэй түсэбые болзорһоонь һара урид дүүргэхэ уялга абаа.

(«Монголын сонин» газетэһээ абтаба).

Бухэдлхэйн залуушуулай болон студентнэрэй VI фестивальда хабаадаад бусажа ябаһан МНР-эй болон КНР-эй делегадууд.

Советскэ Союзай туһаламжаар

Монголой Арадай Революционно партиин ЦК-гэй секретарь, МНР-эй промышленностиин министр Ц. Дугурсурэнэй статьяе Монголой «Үнэн» газетэ толилоо. Монголой промышленностие хүгжөөхэ хэрэгтэ Советскэ Союзай үзүүлһэн туһаламжа тухай энэ статья соо хэлэгдэнэ.

Монголой томо томо предприятинууд тусхайлбал, Чойбалсанай нэрэмжэтэ промышленна комбинат, мяханай комбинат, Улан-Баторай теплоэлектроцентраль болон хэдэн предприятинууд, нефтиин, хадын руда малтаха промышленность Советскэ Союзай туһаламжаар лэ Монголдо баригдаа юм гэжэ нүхэр Дугурсурэн бэшэнэ. Мүнөө үеын орёо оньһон техникые жолоодожо, түрүү совет дүй дүршэлые бэрхээр хэрэглэжэ шадаха монгол хүдэлмэришэд совет мэргэжэлтэдэй туһаламжаар лэ бэлэдхэгдээ.

Мүнөө Налайхын нүүрһэнэй уурхайнуудай хүдэлмэришэдэй уряалаар промышленна предприятинууд Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө мүрысэжэ байна.

Промышленностие саашань хүгжөөхэ талаар шэнэ ехэ зорилгонууд ойрын 3 жэлэй хараанда табигдаа. 1960 оной эсэстэ МНР-эй промышленностиин министерствын предприятинууд 1957 онойхидо орходоо 41,9 процентээр ехэ продукци бүтээн гаргаха ёһотой.

Энэ ехэ зорилго бэелүүлгэдэ Советскэ Союз, Хитадай Арадай Республика, Чехословаки болон бусад социалистическэ оронууд Монголдо туһалха юм гэжэ статья соо хэлэгдэнэ. Советскэ Союзай туһаламжаар Улан-Баторай болон Налайхын шахтын теплоэлектроцентральнууд бүри хүсэтэй болгогдохо, һүнэй завод, талха татадаг 4 тээрмэ шэнээр баригдаха, хүнгэн промышленностиин хэдэн предприятинүүд шэнэлэн заһагдаха байна.

Монголдо Советскэ Союзай үзүүлһэн ехэ туһаламжые монгол арад хэтэ мүнхэдөө сээжэ зүрхэндөө һанажа ябаха гэжэ Дугурсурэн статьягаа дүүргэнэ.

(ТАСС).

Дашидоржиин НАЦАГДОРЖ

ЭНЭДХЭГ БАСАГАН

Эрдэни элбэг сарюун Энэдхэг газарһаа
Эрхим зүжэгшэ басаган ерэжэ хатараа.
Элүүр һайхан сээжэеэ эли гаргаһаар,
Инаг нюдеэрөө хүнэй дура буляаһаар
Энэдхэг басаган матаран байжа мушхараа.

В. Петонов буряадшалба.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Г-жа Элеонора Рузвельт Москва ерээ

Урдань США-гэй президент байһан Франклин Делано Рузвельтын һамган г-жа Элеонора Рузвельт сентябриин 3-да Советскэ Союз ерээ.

Г-жа Рузвельт Советскэ Союзда һара шахуу болохо, орон соогуур ябажа хараха юм.

(ТАСС).

Омандахи байдал

КАИР. сентябриин 3. (ТАСС). Оманай сэрэгэй болон Англиин булимтарагшадай хоорондо үсэд шанга тулалдаанууд болоһоор гэжэ Каирта байдаг Оманай түлөөлэгшэ Харси мэдүүлээ. Султан Маскадай, мүн Англиин сэрэгүүд ехэ хохидолдо ороно гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглэбэ. Жэшээнь, Фарак гэжэ һуурин газарай шадар дайсадай 700 солдат, тэрэ тоодо Англиин 300 солдат алуулаа. Эль-Фахуд гэжэ нютагта дайсад 500 хүнөө алдаа. Шамаи гэжэ тосхоной шадар дайсад мүн иимэшүү гарзада ороһон байна.

Англиин сэрэгэй самолёдууд Оманай город, тосхонуудые галзуу шэрүүнээр бомбодоһоор.

Султан Маскадай сэрэгэй дунда үймөөн болоно гэжэ Оманһаа абтаһан мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Франци Тунис хоёрой харилсаан муудаба

ПАРИЖ, сентябриин 3. (ТАСС). Сентябриин 1-дэ Франциин сэрэгэй Тунисай газар руу нэбтэрэн ороһон дээрэһээ Тунис Франци хоёрой харилсаан ехээр муудаба гэжэ Парижай хэблэл мэдээсэнэ.

Тунисай республикын хилые Франциин дабаһан ушарые эрид буруушааһан ното Тунисай хэрэгүүдээр Парижда байдаг этигэмжэтэ Франциин засагаархидта барюулаа.

«Хархис этэгээдүүд ямаршье үрэгүй дай Алжирта үргэлжэлүүлхэеэ арсахагүйһөө гадна, Тунис Марокко хоёрые дахин эзэмдэхэ гэжэ һэдэжэ байна гэжэ, болоһон ушарнуудые харахадаа һанахаар» гэжэ «Либерасьон» газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

НАТО-до хабаатай оронуудай корабльнууд Дундада далайда һургуули хэжэ байна

ПАРИЖ, сентябриин 3. (ТАСС). «Комба» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, Америкын зургаадахи флот, мүн НАТО-гэй гэшүүн—оронуудай корабльнууд Дундада далайн зүүн хубида һургуули хэнэ.

Англи Йемендэ добтолһоор

КАИР, сентябриин 3. (ТАСС). Англи Йемендэ добтолгоёо үргэлжэлүүлһээр гэжэ араб оронуудай лигиин политическэ комитедэй сессидэ ерэһэн Йеменэй делегациие толгойлогшо Абу Талеб комитедэй заседани дээрэ сентябриин 2-т... лээ. Сентябриин 1-дэ Англиин ... молёдууд Бейда гэжэ нютагта, Сана город дээрэ 40 шахуу фу... бомбо хаяа гэжэ Аба Талеб м... сэбэ.

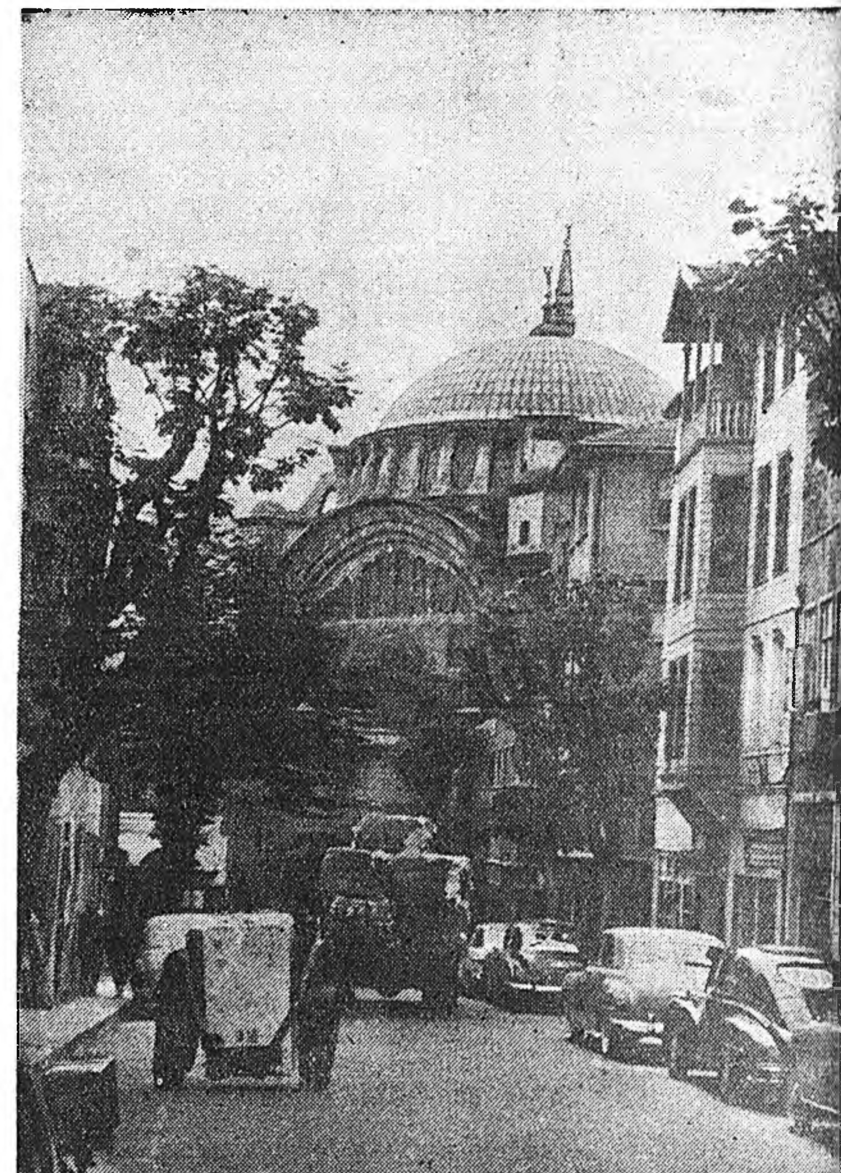
Тобшо мэдээсэлнүүд

✪ Венгриин хүдэлмэришэнэй социалистическэ партиин ЦК-гэй дэргэдэ нэгэ жэлэй партийна һургуули баяр ёһололой оршон байдалда Будапештдэ нээгдээ. ВСРП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Янош Кадар, политбюрогой гэшүүн Дьюла Каллаи гэгшэд һургуулиин нээлгэндэ байгаа.

✪ Болгариин Арадай Республикын Арадай Суглаанай Президиум, Арадай Суглаанай бюро болон гадаадын хэрэгүүдые эрхилдэг Арадай Суглаанай комисси бүхы оронуудай парламентнуудта хэһэн Монголой Арадай Республикын Арадай Агууехэ Хуралай хандалгые хаража үзөөд, Монголой Арадай Республикын правительствын гуйлтые дэмжэжэ, тэрэниие ООН-эй гэшүүн болгожо абаха гэһэн эрилтэ табиба.

✪ Малайска федерациин прем... министр болон гадаадын хэр... дэй министр Абдул Рахман ОО... Генеральна Секретарьта телег... ма эльгээгээ. Малайска федера... Нэгэдэмэл Нацануудай Орга... циин гэшүүн болгожо абаха ... асуудалые Аюулгүйн Соведэй ... ООН-эй удаадахи заседаниину... хаража үзыт гэжэ Абдул Ра... гуйгаа.

✪ Августын 26-һаа сентябри... болотор Египет Чехословаки хо... хоорондо худалдаа наймаанай ... далнуудаар Прагада хэлсээн ... дэбэ. Хэлсээнэй һүүлээр протоко... гар табигдажа, Чехословакиин ... шинануудые Египедтэ олоор ху... дадаг болохо гэжэ хараалагдаа...

Турци. Стамбулай үйлсэнүүдэй нэгэндэ. ТАСС-эй фотохрони...

САД СОО

Сээжэ дүүрэн амилхаар тунгалаг һайхан агаартай зунай сэлмэг нэгэ үглөөгүүр байгаа һэн. Баруун хадын оройдо тудаһан наранай гэрэл шаргал улаан туяагаа гол руу сасана. Үрэ жэмэстэ сад соо хон-жэн. Гансал хойто шугы соо эдеэлжэ ябаһан мориной боотолой ханхинаха, садай зүүн үзүүрээр шолшогонон урдажа байһан уһанай харьялха абянууд соностоно. Хирэ—хирэ болоод хойноһоо хургаһан һэбшээ һалхинай үлеэхэдэ жэмэстэ модонуудай набша намаанууд һэршэгэнэлдэн, шүүдэрэй дуһалнууд сэсэрэн унана. Тииһээршье байтар садай баруун үзүүртэ наранай гэрэл орожо, үлир жэмэстэ модонуудай набша намаанууд дээрэ, ягаа ногоохон жэмэсүүдэй эдеэнүүд дээрэ тогтоод байһан мэлмэгэр тунгалаг дуһалнууд янза бүриин үнгөөр һолонготон яларжа байгаа һэн.

Иимэ нэгэ амгалан тунгалаг үглөөгүүр үбгэн садовод Григорий Тимофеевич ажалдаа эртэлжэ гараад, гартаа блокнот баринхай. Үлир жэмэстэ сэсэрлиг соогуураа яаралгүйхэн алхалжа ябаа һэн. Жэмэстэ модоной узуурта үбдэглэн һуужа, набша намаануудыень, олон һалаа мүшэрнүүдыень ээлжээ ээлжээгээр татан шэртэжэ, юунэйшье тухайб лаа, блокнот дээрэ тэмдэглэнэ. Тиигээд дахин дахин бүхыжэ, баһал шэртэнэ, шэртэнэ.

Энэ хүмнай баян дүй дүршэлөөрөө республика соогоо нилээд мэдээжэ болоһон садовод Григорий Тимофеевич Попков гээшэ. Григорий Тимофеевич Иволгын аймагай Булганинай нэрэмжэтэ колхоздо садоводоор хүдэлмэрилжэ эхилһээр арбаад жэл болоо. Эдэ жэлнүүдтэ дулаанай орондо ургадаг элдэб жэмэсүүдые манай эндэхи шэрүүн хүйтэн уларилтай нютагта тааруулан ургуулха, шэнэ шэнэ сортнуудые дадхаан нютагжуулха талаар ехэ хүдэлмэри хээ. Анха түрүүн 2 гектар дээрэ үрэ жэмэстэ сад һуулгагдаһан аад, мүнөө Булганинай нэрэмжэтэ колхозой центрэй баруун боориие хуу тооной эзэлээ. Мүнөө садай газар 6 гектар болонхой. Энэ жэлдэ элдэб жэмэсүүдэй шэнэ шэнэ эшэнүүд, ябаган һөөгүүд һуулгагдажа, сад 8 гектар болотороо үргэдхэгдэжэ байна.

—Иигээд саднай жэл ерэхэ бүри үргэдхэгдэжэ, хэдыхэн жэлэй үнгэрөөд байхада колхозоймнай центр сэсэрлиг соо харагдадаг болохо байха,—гэжэ үбгэжөөл хэлээд:—үрэ жэмэстэ сад жэмэс үгэхэһөө гадна, колхозой центрые гоёон шэмэглэдэг, һайхан үнэрөөрөө оршон тойроной агаарые арюун сэбэр болгодог юм. Манай колхознигууд эгээл иимэ сэсэрлигтэ һайхан газарта ажаһууха ёһотой. Нютагайнгаа зоной байдалые зохид һайн болголсожо, колхозойнгоо центрые гоёон шэмэглэлсэжэ байһандаа сэдьхэлни ханадаг,—гэжэ омогтойгоор тэрэ нэмээнэ.

Теэд өөһэдынгөө сад соо ургуулагдаһан элдэб жэмэсүүдые Булганинай нэрэмжэтэ колхозойхид амтархан эдижэ захалһаар үнинэй. Улан-Удэ городойшье ажалшад эндэ ургуулагдаһан жэмэсүүдые нилээд амталһан байха. Колхоз жэл бүри таби—жаран центнер жэмэс Улан-Удын дэлгүүр дээрэ худалдажа, гуша—дүшэн мянган түхэригэй олзо доход абадаг юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ сад сооһоо хамта 86 центнер жэмэс хуряагдажа, зарим хубинь колхознигуудай ажалта үдэртэ хубаагдаһан, үлөөшэнь дэлгүүр дээрэ худалдагдаһан байгаа. Жэмэс худалдажа, 47 мянган түхэригэй олзо доход абтаа һэн. Хэгдэһэн ажалыень, гаргашалагдаһан гарзыень тооложо үзэхэдэ, сад колхозой ажахын эгээ олзо ехэтэй һалбари болоһониинь элирнэ. Мүнөө эндэ садһаа шэнэ ургаса хуряагдажа, Улан-Удын дэлгүүр дээрэ худалдагдажа захалаа.

Үбгэн садовод шэрүүн хүйтэн уларилтай манай эндэ элдэб янзын жэмэсүүдые—яблока, үлир, үхэр нюдэн, малина, шасаргана, вишни, сливэ, крыжовник гэхэ мэтын жэмэсүүдые хайшан гээд һайнаар ургуулнаб гэхэдэ, агротехникын заабаринуудые, тон түрүүндэ, агууехэ Мичуринай һургаалые хүдэлмэридөө зүбөөр хэрэглэжэ, шадамар бэрхээр, бодомжотой һайнаар ажаллана. Хамагай түрүүндэ, эндэхи сагай уларилые, газарайнгаа хүрьһэнэй шанарые харалсажа, энэ тэрэ жэмэсүүдые шэлэн оложо таридаг байна.

Садынь тааруу зохид газарта—баруун хойгуураа хадатай, зүүн хойгуураа шугы бургааһатай, тиимэһээ нэмэри дулаан, наруули газарта байдаг. Зүүн үзүүртэнь нарихан горхон, мүн хойто хадын боорёор абаашаһан һубагай уһан садай баруун тээгүүр доошоо урудан урдажа, ехэнхи газарыень уһалжа байдаг. Һубагай уһаар жэмэстэ модонуудые дуратай сагтаа уһалжа байха аргатай.

Григорий Тимофеевич жэмэстэ модонуудаа саг сагтань харууһалжа байха хэрэгтэ шухала анхаралаа табидаг. Хатаһан, муудаһан мүшэрнүүд абтажа, һөөгүүд элдэб хорхой шумуулнуудһаа сэбэрлэгдэжэ байдаг юм. Жэмэстэ модонуудай хоорондын, али тойроод байһан газарынь хахалагдажа, һэндэгдэжэ, зөөлэхэнөөр байлгагдана. Минеральна болон нютагай үтэгжүүлгэнүүдээр ургамалнуудта нэмэлтэ тэжээл хүсэдөөр оруулагдажа байдаг. Газар дээгүүр дэлгэжэ ургадаг жэмэсүүдэй ябган һөөгүүд үбэлдөө саһаар, мүн һаг шэбхээр хушагдадаг.

Садовод үбгэнэй ажал хүдэлмэритэй танилсахаяа холо ойроһоо хүнүүд эндэ ерэжэ байдаг. Григорий Тимофеевич өөрынгөө дүй дүршэлтэй, ажаглалтануудтайгаа бусадые танилсуулхые али болохоор оролдодог юм. Дүршэлтэй садовод мүн шэнжэлэлгын горьтой ехэ хүдэлмэри хэжэ байдаг. Манай эндэ шэнэ культура болохо кукурузые нютагжуулхын тулада горьтой оролдолго гаргажа байнхай. Үнгэрэгшэ жэлдэ сад соогоо 23 сортын кукуруза ургуулжа, туршалга хэһэн байха юм. Тиихэдэнь хоёр сортын—«сибирьская коричневая», «стекловидная» гэжэ хоёр сортын кукуруза илангаяа һайнаар ургажа, буурсагуудынь хүсэдөөр эдеэшэһэн байна.

—Энэ хоёр сортын кукуруза манай эндэ үлэмжэ һайнаар таараха байна гэжэ тухайлааб. Тиигээд эдэ сортнуудайнгаа буурсагуудые хадагалжа, мүнөө жэлдэ арбаад соото газар дээрэ ургуулжа байнаб. Хойто жэл хорёод гектар дээрэ тариха өөһэдын үрэһэтэй болоод байха ёһотойбди,—гэжэ үбгэжөөл хөөрэнэ.

Мүнөө жэлдэ Григорий Тимофеевич бүришье урма зориг ехэтэйгээр ажаллажа байнхай. Юуб гэхэдэ, Агууехэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ойн баярай ехэ һайндэр болохонь ха юм. Нүхэр Попков 40 жэлэй саада тээ гартаа буу барижа, һая... тоһон залуу гүрэнөө харнин да... һаа хамгаалалсажа ябаһан хүн...

1917 ондо хүдэлмэришэд, та... шадай, мүн солдадуудай за... хайшан гэжэ гартаа абаһан т... саашадаа граждан дайн т... һүүлээрнь һандарһан хооһо... ажахыгаа арад зоной һэргээ... хооһон тухай Григорий Тимофе... һанан һанан хөөрэдэг. 1917 онд... руун фронтдо немецүүдтэй да... дажа байһан залуу сэрэгшэ Г... рий Попков ротын солдадуудай ... ведтэ депутат боложо, тэрэнһээ ... шо хүдэлмэришэн-тариашадай ... залуу гүрэниие гадаадын була... рагшадһаа, доторой дайсадһаа ... гаалхын түлөө тэмсэлдэ ами на... хайрлангүй хабаадаһан байха... Граждан дайнай үедэ сагаанта... дайлалдаһаар Сибирь хүрэтэр ... һэн.

Григорий Тимофеевич нютаг... гаа зоной дунда тон хүндэтэй ... нүүдэй нэгэн юм. Хэдэн дахин ... моной Соведэй депутадаар, ко... зой правлениин гэшүүнээр һу... даа.

—Олон түмэн ажалша үгытэй... гартаа буу барижа, засагаа га... абаһаар дүшэн жэл болохо... Эдэ жэлнүүдтэ манай орон ёһо... жаргалай, сэсэрлигэй орон боло... гэжэ үбгэн садовод хөөрэнэ.

Иигэжэ 40-өөд жэлэй саада... улаангвардеец ябаһан, мүнөө с... садовод Григорий Попков Ок... риин революциин 40 жэлэй ойн ... рые угтажа байнхай.

Д. ЦЫРЕНЖАПО...

Редакторай орло...
О. ГОМБОЕ...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора —32-74, отв. секретаря — 27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем —24-74 корректорская —37-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н 00512. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР Зак. № 14...